

الرابع وذلك مما اخذ الله له بالعهد الاكبريوم وجسوده
ليشابه حكمه بذكر الحسين وليد خلائه، البلاء في كشيبة
الحمراء * الخ

و در توقیعی دیگر قوله :

" فاسجد للعلي تربة الحسين ^ع بشأن كان طرف انفك
عليها فان لم يكن كذلك لم يقبل الله عملك كما ورد في الحدیث
الخ

و در سنین اولیه بابیان بهمین طریق نماز میخواندند .

و در شرح حدیث کل یوم عاشورا است قوله :

" هذا الماره في محل ولا سمعت من العلماء حتى
ايقن بصحته . . . فلما قتل الحسين تحرق كل شئ بحرقه
كبده . . . فلما كان الامر هكذا في كل الايام من الالم كان
يوم عاشورا * الخ

و در صورت زیارت پر علو ثبت صادر از مقام ابهی در بحبوحه
دعوت رجعت حسینی و تعرضات شیعیان در بغداد برای
امام حسین است قوله :

" هذه زيارة نزلت من قلعي الابهي في الافق الاعلى
لحضرة سيد الشهداء حسين بن علي روح ماسواه فداه هو
المعزى المسلى الناطق العليم . . . يا احزاب الاديان

لعمر الرحمن قد اتت ايام الاحزان بماورد على مشرق الحجّة
ومطلع البرهان . يا اهل مدائن الاسماء وطلعات الفرفرات
في الجنة العليا واصحاب الوفاء في ملكوت البقاء بدلوا
اثوابكم البيضاء والحمراء بالسوداء بما اتت المصيبة الكبرى
والرزية العظمى ^ع نوح الرسول وذاب كبد البتول . . . .
فآه آه ارواح الملاء الاعلى لمصيبتك الغداة . . . يا ليست
ماظهر حكم المبداء والمآب . . . بمصيبتك منع بحر البيان
من امواج الحكمة والعرفان وانقطعت نسائم السبحان . .
اشهد بك اشرق نيرا لا نقطاع من افق سماء الابداع
وتزمنت هياكل المقربين بطراز التقوى وسطح نور العرفان
في ناسوت الانشاء لولاك ماظهر حكم الكاف والنون
ومافتح ختم الرحيق المختوم ولولاك ماغررت حمامة
البرهان على غصن البيان ومانطق لسان العظمة بين ملاء
الاديان بحزنك ظهر الفصل وا لفراق بين الهاء والواو
. . . لولاك ماظهر الكنز المخزون وامره المحكم المحتوم
ولولاك ما ارتفع النداء من الافق الاعلى . . . قد كانت
الاشياء كلها شيئا واحدا في الظاهر والباطن فلما سمعت
مصائبك تفرقت وتشتتت . . كل الوجود لوجودك الفداء
يا مشرق وحى الله ومطلع الآية الكبرى وكل النفوس لمصيبتك

الفداء يا مظهر الغيب في ناسوت الإنشاء . . . . لولاك
 ماتجلى الرحمن لابن عمران في طور العرفان . . . .
 انت النقطة التي بها فصل علم ما كان وما يكون . . . بمصيبتك
 توقف قلم التقدير . . . وكاد ان يرجع حكم الوجود الى
 العدم . . . قد اقبلت اليك يا سر التوراة والانجيل ومطلع
 آيات الله العزيز الجميل . . . لولاك انقطع عرف العرفان
 عن الامكان ورائحة الرحمن عن البلدان . . . بمصيبتك
 تركت النقطة مقرها الاعلى واتخذت لنفسها مقاما تحت
 البهاء . . . . وانت التلم الاعلى الذي بحركته تحركت
 الارض والسماء . . . . آه آه بمصيبتك ارتفع
 نحيب البكاء من الفردوس الاعلى . . . .
 . . . طوبى لعبد ناح لمصيباتك وطوبى لامية
 صاحت في بلاياك وطوبى لعين جرت منها الدموع الخ
 وازميتن ومركز عهد ابهي است قوله :

" واما ماورد في زيارة سيد الشهداء روح المقربين
 له الفداء وهي بمصيبتك تركت النقطة مقرها واتخذت
 لنفسها مقاما تحت البهاء فاعلم ان النقطة مقرها عنوان
 كتاب الانشاء وان النقطة تنفصل بالالف والالف تنكثرفى
 الاعداد فتظهر الحروفات العاليات والكلمات التامات

وحيث ان الشهادة في سبيل الله عبارة عن المحو والفناء
 فاقتضى تدخل تحت البهاء فخرت منشيا عليها ضعفا حزنا و
 اسفا على سيد الشمامسة * ودر خصوص مشهد رأس الحسين
 در شام در خطابی بجمعی در حيفا بسال ۱۹۱۹ جنین
 فرمودند :

" رأس الحسين را در آنجا دفن کرده بودند بطور
 امانت بعد اهل اسقلان درخواست کرده بودند و سر
 را بردند در اسقلان دفن کردند و پسر از آنکه دولت فاطمیه
 در مصر استیلا پیدا کرد سر مزبور را بردند در مصر در آنجا
 آخرالمرده دفن کردند "

وجناب ملاحسین بشرویه ای از جهت کثرت اشتها
 و ذکر در الواح و آثار مستغنی از ذکر توصیف میباشد و در
 شأن او در آثار نقطه است قوله :

" الذى جاء من قبل على تلك الارض واته اليوم فسى
 الحقيقة طمطاماً ذاخرفى العلم حيث قد صرح الشيخ
 والسيد قدس الله تربتهما بفضله واجتماعه ولو ان بشلى
 لا ينبغى ان يستشهد بكتابه ولكن ارسلت الى جنابك
 كتابه لتعلم انه ايقر بمجرد رؤية الآيات "
 ودر توقيعی دیگر است قوله :

”وما یحلُّ ل احدٍ ان یؤوِّل آیاتنا الا بحکم ما نزل فسی الفرقان وثبت بالاخبار ان اسألوا من عندنا الذی قد آمن بذکری قبل کلِّ الناس ان کنتم لاتعلمون“

و نیز قوله :

”ولقد نزلنا حکم لکشی فی الکتاب من قبل ان اسألوا من قد آمن قبل کلِّ الناس بآیات ربِّه حکم الله . . . ولقد جعلت من ذلك الیوم الی یوم ما اذن الله لی اول مؤمن بنفسی هذا علیکم شاهداً و نصیراً“

و در دلائل السبع در شأن او است قوله :

”تو خود اول مؤمن را می شناسی که اکثر علمای شیخیه و سیدیه بل طوائف دیگر مقرر بر علم و فضل او بودند حتی اطفالهای اصفهان در وقتی که وارد شدم میگفتند که یک طلبه پیراهن چاک از قبل سید آمد و عالم کبیر آن ارض را که محمّد باقر نام بود بدلیل و برهان الزام داشت“

و از مقام ابهی در کتابایقان در شأن او است :

”لولا ما استوی الله علی عرش رحمانیته و ما استقر علی کرسی صمدانیته“

دیگر :

آقا سید حسین عزیز کاتب یزدی از حروف حی که در ضمن ح ی ذکری است و در نام عگان ذکری از او و برادرش است و

در ظهور الحق تفصیل داده شد . دیگر میرزا محمد حسین متولی قمی بابی که لوح شهیر صادر در بغداد قوله :

”هو العلق الاعلی مکتوب آنجناب بر مکن فنا و اصل“

و بر مخزن تسلیم و رضا وارد ” الخ

در جواب اوصاف در کردید و ذکرش در الواح و آثار بسیار ثبت است و شمه ای در ضمن لغت خ دم می باشد و شرح احوالش در ظهور الحق مفصل می باشد . و

محمد حسین خان مقدم آجودانباشی مراغهای از طائفه مقدم از طوائف ترک و از اخلاف آقاخان مقدم از امرای معروف -

صفویه که سپاه عباس میرزا نائب السلطنه در محاربات ایران و روس فرماندهی قسمتی از سپاه داشت و بمقام آجودانباشی رسید و بعداً محمد شاه هنگامیکه در سمنان قریب بیست هزار سپاهیان از رایجانی مأمور هرات را باز دید کرد و ویرا سرتیپ ساخته خلعت داد و بعد از مراجعت از واقعه هرات او را مأمور سیاسی بدربار وینه فرستاد و بالجمله او در موقع اظهار امر باب اعظم والی فارس و مقیم شیراز بود و اعما ناروایش بانحضرت در تاریخ و آثار بکثرت مذکور و متداول ^{نیست} شد و نیز نام حسین از مقام ابهی در بسیاری از آثار

صدره ایام بغداد وبعد که خود را بنام :

حسین ورجعت حسینی یاد نمودند مسطور میباشد و شمعهای
از آن چنین است قوله :

" بسم الله الاعظم الا قدم العلق الابهی سبحان
الذی اظهر الکلمة بسلطان من عنده انه ينطق بین الامکان
انه لا اله الا هو العزيز المئان . . . یا حسین ان استمع
نداء الحسین ثم استقم "

وقوله :

" هو العزيز الباقي . . . قل یا قوم هذا الحسین
بالحق قد جائکم آیات التي لا تعادل بحرف منها کل من
فی السموات والارض ان انتم تعلمون " و
سورة الحسین صادر در ایام ادرنه خطاب بمهدی و
تفسیر بعضی آیات شرح سوره یوسف است قوله :

" ولكن لما اراد عرفانه على الموجودات اظهر نفسه
باسم من الاسماء وسماه بحسین فی ملکوت الانشاء بین
الارض والسماء . . . قل یا قوم ان لن تؤمنوا بهذه الآيات
فبای برهان آمنتم بالله من قبل فأتوا به ولا تكونن من الضالین
قل یا قوم الست ابن علی بالحق اما سمیت بالحسین فسی
جبروت الله المهیمن العزيز الکریم "

و در سورة الملوك است قوله :

" هذا کتاب من هذا العبد الذی سمی بالحسین

فی ملکوت الاسماء الی ملک الارض اجمعین . . . ویریدان
یفدی هذا الحسین نفسه کما فدی الحسین رجاء لهذا
المقام المتعالی العظیم وهذا مقام فناء العبد عن نفسه
وبقائه بالله المقتدر العلق الکبیر . . . ونسأل الله بان
يقضى علينا کما قضی علیه وانه لجواد کریم " و

میرزا محمد حسن و میرزا محمد حسین اصفهانی شهیدین
ملقب بسلطان الشهداء و محبوب الشهداء در لیس
برهان بشیخ محمد باقر اصفهانی و در لوح بیسره شیخ
محمد تقی و در الواح بسیار دیگر خطاب بعده ان از مشاهیر
بم اعیان بعنوان حرف حا و یا صریح حسن و حسین
مصائب و مقاماتشان نامبرده شد و صورتهای زیارات صدور
یافت از آن جمله در لوحی است قوله :

" یا اسمی الحاء انا انت فی الفردوس الاعلی و تزین
رأسک باکلیل عناية ربک مالک الاسماء . . . یا اسمی الحاء
تالله بك لاح افق الوفاء " الخ

وقوله :

" هو المبین العظیم قد مضت ایام الفرح والابتهاج

واتت أيام الاحزان بماغاب نجم الايقان من سماء العرفان
بذلك صاحت الحصة وذابت اكباد الملاء الاعلى وبكت
الاشياء واضطربت اركان الوجود وتزلزلت قوائم البيست
وناح المقرَّبون في اعلى المقام ان الحسن انفق روحه والحسين
ما عنده في سبيل الله مالك الملك والملوك وسلطان الوجود
والجبروت ومن قبلهما اسمى الكاظم الذى استشهد فى
هذا الامر الخ

وقوله :

" باسم محبوب عالميان مكتوب تلقاء عرش حاضر و فائز
شد و آنچه باخوين شهيدين نوشته بوديد بلحظات عنایت
ملاحظه شد و از قبل ایشان جواب از لسان رحمن القاء
میشود انا نجیبکم ابداً منهما اِنَّه لنعلم البذل و اِنَّه لهُو
الغفور الکریم و جعلنا ذلك آية رحمة من عندنا للعالمين
ای برادران مادر هوای رحمت رحمن بشهادت عظمی
فائز شدیم "

وقوله :

" هو الا قدس الاعظم الابهی یاورقتی قد ناح قلمی
الاعلى بماورد علیکم من اعدائى الذین نبذوا کتاب الله
واتبعوا کل شیطان رجیم قد ناح کلشینی بماورد علی اسمی

الحاء الذى قام على خدمة امرى على شأن ما منعه الصوف
يشهد بذلك كل الاشياء ولكن الناس اكثر هم من الغافلين
انه فدى روحه فى سبيلى ناحت البحار وصاحت الاشجار و
بكت عيون الملاء الاعلى ثم الذين طافوا حول عرشى العظيم
وشمهاى از الوان در زکرها ان ضمن حرف ص و نام طق ثبت
است .

و راجع بحاجى ميرزا حسين خان مشير الدوله كه سفير كبير
ايران در اسلامبول بود و در الواح بسيار ذكر يافت . در
لوح بشيخ نجفى اصفهانى است قوله :

اين مظلوم را مرحوم مغفور حضرت مشير الدوله ميرزا حسين
خان غفره الله شناخته بود . . . شهادت ميدهم كه در
خدمت امين بوده بشأنى كه خيانت را در عرصه تر اراهى
و مقامى نبوده و سبب ورود اين مظلومان در سجن اعظم دم
او بوده الخ

و مستيان بدین اسما مذکورین در آثار بسیارند كه
در ظهور الحق بيان نام و شرح احوال و مقام داده شد از
آن جمله نام :

حاجى ميرزا حسن خراسانى و حسين روحى بن حاجى ملا
على تبريزى ضمن نام اسکندريه و امريکا ذکر ميباشد .

و در آثار مرکز میثاق ابهی دوتن ستیاح طیب و عالم طبیعی
 گیاه^{شناس} اطریشی و آلمانی بهائی که در ایران سفر کردند بنام :
حسن و حسین ذکر شدند و خطاب بمیرزا احمد بن نبیسل
 قائن در مشم د است قوله :

" آلمانی را حسین و اطریشی را حسن نام نهید و در این
 اسم حکمتی است بعد ملتفت خواهید شد " و از محسن نامان
میرزا محسن افنان ضمن نام افنان و جمال و

میرزا محسن خان ضمن نام اسلامبول ذکرند و شرح احوال
 در تاریخ ظهور الحق ثبت میباشد و در خطابات شفاهی
 با حضور جمعی از دوستان است :

" از جمله مکرهای میرزا محسن خان سفیرا یــــران
 در اسلامبول آنکه یک بار برادر صدر اعظم کامل پاشا
 شاکر را نزد خود دعوت کرد و با او چنین فهماند که اولیــــن
 محبب مقام ابهی است پسر شاکر پاشا پیش من آمد و گفت
 سفیر از شما خیلی تعریف و توصیف کرد و غرض سفیر این بود که
 از یک طرف خود را از طرفداران حضرت بهاء الله جلوه دهد
 و از سویی دیگر چاه عمیقی برای ایشان حفر نماید ولی من با
 این نوع اشخاص همان رفتار را میکردم که سعید با شیخ
 اعی میکرد (قصه سعید در س ع د ثبت است) و یکی از

کارمندان دولتی در اسلامبول را که اسعد بیگ نام داشت
 نزد سفیر فرستادم که بمناسبت کلام باو گفت که شنیدم بکار
 کنانت سپردی اخبار محلیه اسلامبول را که شامل واقعات
 قتل و نهب و غیره است نگویند که بعلمت ضعف اعصاب
 توانائی استماع آن اخبار پر خوف غم انگیز را نداری پسر تو
 با همچو احوال چگونه مقاومت با بهاء الله میتوانی که از
 سلاطین و دول باک ندارد بلکه بمقابل جهانی ایستاده
 است و سفیر از استماع این سخن پانندیشه و وحشت فرورفت "
 و نیز از غصن اعظم ابهی است قوله :

" و اما حضرت آقا سید محسن در عراق بود و بشرف حضور
 نیر آفاق مشرف گشت و مدت حیات جانفشان بود و سبب
 حیات نفوس عدیده گشت صبور و حلیم و شکور و مستقیم بود تا
 آنکه سرگون بحد باه گشت و در اسیری تحمل فراق نمود و در
 نهایت فقر پیاده در کمال شوق مناجات کنان از حد باه عازم
 عکا شد تحمل صدمات راه نمود صحراها را پیاده پیمود
 و بی زاد و توشه در نهایت فقر جان باخت " انتهى

احسن القضم در قرآن لقب و شهرت قصه یوسف میباشد و
 تفسیر تأویلی باب اعظم بر آن معروف میباشد و در لوح -
 خطاب بنصیر است قوله :

" احسن القصر که بقیوم اسماء مذکور موسوم است "

الخ

در خطابی در مناجاتی است قوله :

(حَشْرَجَةٌ) " فَتَغْرِ غَرَّتِ النَّفُوسَ وَتَحْشَرَجَتْ "

الصدور " بمعنی خرخر در هنگام

مرگ رفت و آمد نفس

در قرآن است :

(حَصْحَصَّ) " حَصْحَصَّ الْحَقُّ " و در لسان

خطاب بعبد الوهاب است قوله :

" بلسان فطرت بالان قد حَصْحَصَّ الْحَقُّ ناطق گردد "

هویدا و آشکار شد .

حصی عربی ریگ و سنگریزه .

(حَصَاةٌ) در لوحی است :

" قُلْ إِنَّ الْحَصَاةَ تَسْبِیحُ فِی هَذَا "

الکف البیضاء المنیر " اشاره بروایت اسلامیّه است که

سنگریزه بدست محمدی تسبیح میگفت و آنکه منظور و مقصود

تعبیر از عظمت الهیّه و قدرت ربّانیّه میباشد . و نیز در کتاب

اقدس است :

" هذه الكلمة التي بها صاحت الحصاة الطك لله "

مطلع الآيات "

در عربی بر قلعه و دیوار دور شر اطلاق

(حِصَارٌ) میشود . و در خراسان نام قلعه های واقع

در ۵۴ کیلومتری شمال غربی تربست

حیدریه در میان کوهستان مرتفع و خوش آب و هوا که از دوره

بیان محلّ اهل ایمان باین امر و مذکور در آثار بود و اکنون

نیز از محال نیرومند امر بهائی است و شرح اوضاع و احوال

به تفصیل در ظهور الحق ثبت میباشد و ذکر از

ملا احمد حصاری ضمن احمد نامان ثبت است .

حصن عربی دژ و جای منبع محکم محفوظ

(حِصْنٌ حَصِیْنٌ) حصین بلند محکم نادرسترس . در -

الواج و آثار ابهی عکا را باین عنوان

نام بردند از آن جمله در لوحی است قوله :

" ملك الروم الذي حبسني في هذا الحصن المتيّن "

و در زیارتنامه اخت که ضمن زور ثبت است قوله :

" الذي حبسه الظالمون في حصن عكا "

و در لوح خطاب بشیر مرد است :

" این ذکر حصنی است متین "

و در کلمات مکتونه است :

" حتى حصني من دخل فيه نجى وامن ومن اعرض
غوى وهلك " " يابن البيان حصني انت فادخل فيه "
و حصن حصين دژ استوار . در خطاب وصایای عهد است .
" وحرص الحصن الحصين "

در قرآن در حق یحیی بن زکریا قوله :
(حَصُور) " كان سيدًا وحصورًا " بمعنی
خود نگهداشته از آمیزش با زنان است
و بنوع تشبیه و تمثیل در آثار این امر بسیار ذکر شده
فی المثل در خطابی است قوله :
" سيد حصور حنجر بن حنجر بختشيد "

عربی بمعنی پیشگاه قرب در مناجاتی
(حَضْرَة) از مرکز عهد ابهی است قوله :
" رب رب ادرك عبدك المتضرع
الى باب احديتك المنكسر الى حضرة ربوبيتك "
و در مقام تجلیل و تقدیر و مراعات ادب استعمال میشود .
و در لوح بشیخ نجفی است قوله :
" حضرة خاتم روح ماسواه فداه ومن قبله حضرة
الروح "

در خطابی در زیارت برای عمه طآن
(حِضْن) خانم که ضمن آن نام ثبت است :

" تأخذيني في حضنك بحسنود
وفاء " عربی بمعنی سینه و زیر بغل

در لوح خطاب با حمد است قوله :
(حَطَّاب) " حطب يابسر در خور ولا يسوق
ناراست " عربی بمعنی همزرم .

حاطب نام شخصی است . در لوحی است قوله :
" ما بين زبير كه بحضرت (پيمبر) نسبت داشت و
حاطب بجهت آب و زمینی گفتگو شد تا آنکه بمحاکمه خدمت
حضرت حاضر شدند حضرت فرمودند يا زبير از هب واسق
ارضك درين اثنا حاطب بکلمهای تکلم نمود مشعر بر اینکه
حضرت از حق ميل نمود هاند اين آيه مبارکه نازل فلا وربك
لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدون فسي
انفسهم خرجا مما قضيت ويسلموا تسليما بعد بيرون آمدند
عمار ياسر و ابن مسعود سؤال نمودند لآي نغير صدر الحكم
حاطب بكمال استهزاء و سخرتیه و غمز حاجب اشاره نمود
بز بيز چند نفیهودی در آن مقام حاضر گفتند قاتل الله هؤلاء "

این چه گروهی هستند که گواهی دادند برسالت این رجل
و حکم اورا متهم میدانند درین اثنا عمار یاسر فرمود
بخدای محمد سوگند که اگر محمد فرماید خود را بکش
میکشم وثابت بن قیس و ابن مسعود هم بهمین کلمه تکلم نمودند
و این آیه نازل و لو اننا کتبناعلیهم ان اقاتلوا انفسکم او اخرجوا
من دیارکم ما فعلوا الاّ قلیل منهم ولواتهم فعلوا ما یوعظون
به لکان خیرا لهم واشدّ تشبیہا "

حَظِیرَةُ بَسْتَانٍ وَحِصَارٌ وَأَعْلٌ مَحْفُوظٌ
(حَظِیرَةُ الْقُدُسِ) چار پایان که قرق و غدقن از ورود بیگانگان
است .

حظیره القدس بهشت که ممنوع از ورود نامحرمان و نالایقان
میباشد . در توقیعی است قوله :
" وَكَلَّمَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ فِي حَظِیرَةِ الْقُدُسِ وَمَقْعَدِ الْغُرُوسِ
یَسْتَبْحُونَ اللَّهَ رَبَّهُمْ فِي اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ "
و در تفسیر سوره " وَالشَّمْسُ اسْتِ قَوْلِهِ :
" اِذَا قُضِیَتِ حَظِیرَةُ الْقُدُسِ وَسِینَا " الْقُرْبُ طَهَّرَ
قَلْبَكَ مِنْ كُلِّ مَاسِوَاهُ "

و در ضمن مناجات اول لوح بشیخ نجفی قوله :
" و احترقت افئدة المخلصین من اهل حظائر قدسك "

و در خطابی ضمن زیارت حاجی وکیل الدوله قوله :
" ثُمَّ تَشْرَفُ بِتَقْبِیلِ عْتَبَةِ حَظِیرَةِ الْقُدُسِ فِی الْكَرَمِ الْجَلِیلِ "
که مراد مقام حضرت نقطه میباشد .

لوح حفیظ و محفوظ مسطور در قرآن .
(حَفِیْظٌ) در لوح خطاب باشرف است :
" هَذَا مَا قَدَّرَ عَلَی الْوَاحِ عَزَّ حَفِیْظٌ "

... ان احفظ العباد " الخ

عربی آواز درختان از وزش نسیم و مانند
(حَفِیْفٌ) آن . در لوح خطاب بعبد الوهّاب
است قوله :

" از حفیف سدره " منتهی کلمه مبارکه " قد اتی الموعود
باصفا " میشود "

و در لوح حکمت قوله :

" انه سمع حفیف الفلك و بلغ مقام الملك "

لوح الحق صادر در ایام ادرنه قوله :
(حَقٌّ حَقِیْقَةٌ - مَحْقُوقٌ) " ان یا ملاء الحق قد ظهر الحق
عن افق الحق فی هذا الحق الّذی
طلع عن مطلع الحق و ینطق بالحق و یدکرکم علی الحق
ایاکم ان تنسوا الحق حین الّذی اخذ عنکم عهد نفسه الحق "

الخ

و در لوح بشیخ سلمان است قوله :

" ای سلمان لم یزل حق بظاهر بین ناس حکم فرموده "

و در لوحی دیگر قوله :

" حق جلّ جلاله از برای ظهور جواهر معانی از معدن

انسانی آمده " الخ که از اسماء اللّٰه میباشد و

حقوق و حقوق اللّٰه و امین حقوق که در ضمن نام امانه ذکر و

در افواه و آثار منتشر است جمع حق بمعنی مال و ملک میباشد

و بروایت کمیل بن زیاد نخعی از اصحاب علی امیر المؤمنین

در سؤال مکرر وی از حقیقت و جواب مکررش ابتدا

" یا علی ما الحقیقة " و شرح صادر بر آن که در بخش دوم

ظهور الحقّ درج است . حقیقت بمعنی ذات است و واقع

و نفس الامر میباشد . و در مقاله ستیاح درباره امام جمعه

اصفهان و ظلمش نسبت بسطان الشهداء و محبوب الشهداء

قوله :

" چون خویش را محقوق یافت و جز دادن چاره نداشت "

محقوق بمعنی مغلوب بحق و حق در ذمه میباشد .

در لوح به نصیر نقل از مقام نقیة البیاء

(حکایة) است قوله :

" فی کلّ حین فاطهر مرآة لتحکین

عنک " خدایا در هر هنگام مرآت و آینه ای ظاهر کن کس

حکایت و نشان و هی از تو نماید "

در آیات بسیار از قرآن در وصف کتاب

(حکمت - حکیم) و خدا و انبیا و دانشمندان ذکر

حکمت و حکیم گردید . قوله :

" یتلّو علیکم الكتاب والحکمة "

و قوله :

" یعلمهم الكتاب والحکمة "

و قوله :

" وادع الی سبیل ربّک بالحکمة "

و قوله :

" و من یوتی الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا "

و قوله :

" و لقد آتینا لقمان الحکمة "

و قوله :

" و هو العزیز الحکیم "

و در خبر مأثور است :

" الحکمة ضالة المؤمن "

و در کلمات مکتونه است قوله :

" اصل الحکمة هی الخشیة عن الله عز ذکره والمخافة

من سطوته و سیاطه والوجل من مظاهر عدله وقضائه "

و در لوحی است قوله :

" در ما انزله الرحمن فی الفرقان تفکر نما قوله تعالی

ومن یوتی الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا بعضی برآنند که

مقصود ازین حکمت احکام الهیه است که در کتاب نازل و

برخی برآنند که این حکمت علم طب است و هرنفسی بآن

فائز شد بخیر کثیر فائز است . . . و بعضی برآنند که

حکمت معرفت حقائق اشیا است که هرنفسی باین مقام

فائز شود دارای مقامات عالیه خواهد بود و حزبی برآنند

حکمت عمل بما ینتفع به الانسان است هر که باین مقام

موفق شود او دارای خیر کثیر است و جمهوری برآنند که

حکمت آن است که انسانرا از ما ینذله حفظ مینماید و بما

یعزّه هدایت میکند و شر زمه برآنند که حکمت علم معاشرت

با خلق است و مدارای با عباد علی شأن لایتجاوز حد

الاعتدال و بعضی گفتانند که حکمت علم الهیات است که از

قواعد حکمای قبل است و همچنین گفته اند حکمت علم جواهر

واعراض است و همچنین علم هیئت و امثال آن و برخی گفته اند

حکمت علم بمعاشراست درد نیا و شسرنمه قائلند بر این که

حکمت علم باصول است و نفوسی برآنند که حکمت در شئون و نوات عدل

است و آن اعطاء کل ذیحق حقه میباشد و خواهد بود و برخی

برآنند که علم اکسیر است و هرنفسی بآن فائز شد بخیر کثیر

فائز است و بعضی برآنند که علم هندسه و امثال آن است

انتهی

و در الواح و آثار این امر ذکر حکمت بسیار شد و شمعای در

ضمن لغت باب و تقیه ذکر است و بنوع کلی حکمت در آثار و

الواح و عرف بهائی بمعنی حزم و احتیاط و ملاحظه مصالح

وقت و مقتضیات اجتماع و نفوس تداول یافت که در کتاب امر و

خلق بتفصیل مسطور گردید و از خطابی و بیان شفاهی برای

جمعی از دوستان است قوله :

" جمال مبارک حاجی میرزا حیدر علی را از اسلامبول

بمصر فرستاد و امر بحکمت کرد حاجی در مصر حریت دید و

بهر جات تبلیغ کرد و دشمنان از اسلامبول بمصریان نوشتند که

پیامبر بهائیان بسوی شما آمد و حاجی باقونسول ایران

مصاحبت کرد و او و پیرا بخانه خود دعوت نمود و در آن اثناء

لوحی برای وی رسید و امر فرمودند که باید در حین نسرول بلایا مانند جبلی راسخ در امر باشد چه ابرار ببلا یا امتحان میشوند و حاجی پس از مطالعه لوح بر فقایش گفت که معلوم است بلایای طلوع مینماید و رفقایش با او گفتند بخانه قونسول نرو چه بسا شری و ضرری بخواد و چون در زیر علمش باشی حکومت مصر نخواهد توانست جلوگیری کند ولی حاجی به نصیحتشان اعتنا نکرد و بخانه قونسول رفت و این در ماه رمضان بود و تا وقت سحر ماند و قونسول پیدا نشد و همینکه خواست برگردد او را گرفته توقیف کردند و رفقایش را هم گرفتند که هفت نفر بودند که در بیانشان علمی افندی مترجم و غیر بهائی وجود داشت و دست حاجی را بدست یکی از رفقا و پایش را به پای دیگر با یک زنجیر کردند و دیگر آنرا هم بهمین کیفیت نمودند و بخرطوم نفی و حبس کردند " انتهى

و نیز در ضمن لغت نبال زکری است .

و در لوحی خطاب بعبد الوهاب است قوله :

" طبیعینی که بطبیعت قائلند درباره انبیا نوشته اند

کهایشان حکیم بود هاند "

لوح حکماء از الواح معروف و معظم خطاب به آقا محمد

فاضل قاضینی نبیل اکبر در عگا صد دریافت و راجع بتاریخ ایام حکماء اقدمین مذکور در آن لوح خطابی بمس روزنبرك اهل لندن مورخ ششم آپریل ۱۹۰۶ است قوله :

" و آنچه در خصوص تواریخ فلاسفه سؤال نمود میبودید تاریخ قبل از اسکندر یونانی بسیار مشوش است زیرا مسلم است که تاریخ بعد از اسکندر ترتیب و انتظام یافت لذا ابداً بوقایع تاریخیه و روایات قبل از اسکندر اعتماد نتوان نمود و این مسئله در نزد عموم مورخین محققین مسلم است چه بسیار مسئلهای از مسائل تاریخیه که در عصر ثامن عشر مسلم بود و در تاسع عشر مخالف آن تحقق یافت لهذا بر احوال مورخین و روایات قبل از اسکندر حتی زمان حیات نفوس مهمه اعتماد نه پس در اختلاف مضمون لوح حکمت و نصوص تاریخیه تعجب نمائید باید یک قدری در اختلاف عظیم مورخین و تواریخ متباینه دقت نمود چه مورخین شرق و غرب بسیار اختلاف دارند و لوح حکمت بحسب بعضی از تواریخ شرق در قوم شده . . . . مقصود این است که حتی در تاریخ مقدس که مقدسترین تواریخ است اختلاف در اوقات حیات مشاهیر موجود تا چه رسد بتواریخ سائره و ازین گذشته انجمنهای معارف اروپا متصل به تصحیح تواریخ موجوده شرق و غرب

مشغول باوجود این چگونه تواریخ مشوش ام قبل از اسکندر بانص الهی مقابلی نماید اگر استغرابی مینمایند درین اختلاف تاریخ مقدس تعجب فرمایند و الا نصوص الهیه امر محتوم است و جمیع تواریخ عالم بانص الهی مقابلی ننمایند زیرا تجربه گردیده که بعد از تحری حقیقت و تتبع در آثار قدیمه و قرائن کل راجع بنصوص الهیه گردند . اصل ثبوت حقیقت مظهر کلی الهی بود بعد از ثبوت حقیقت او آنچه فرماید آن صحیح است تواریخ قبل از اسکندر که مبنی بر اقوال افواهی خلق بوده بعد تدوین یافت و در میان آن تواریخ بسیار اختلاف البته مقاومت بانص الهی نکند و در نزد خود مورخین مسلم که تاریخ بعد از اسکندر تدوین یافت و پیش تاریخ افواهی بود ملاحظه کنید که تاریخ یونان چه قدر مشوش بود که زمان حیات امیروس شاعر یونانی هنوز مختلف فیه است حتی بعضی برآنند که امیروس وجود نداشته و این اسم اختراعی است . انتهى

در مجله دانشکده ادبیات سال چهارم شماره ۳ است :
 " ابن تیمیة تقی الدین ابوالعباس احمد متوفی بسال ۷۲۸ در کتاب الرد علی المنطقیین (چاپ بمبئی ۱۳۶۸)
 در فصل راجع به اختلاف فلاسفه گوید (ص ۲۳۷) و قد

ذکر محمد بن یوسف العامری وهو من المصنفین فی مذاهبهم ان قد مائهم دخلوا الشام و اخذوا عن اتباع الانبیاء داود و سلیمان و ان فیثاغورس معلّم سقراط اخذ عن لقمان الحکیم و سقراط هو معلّم افلاطن و افلاطن معلّم ارسطو و این مطلب مأخوذ است از همان فصل کتاب الامد علی الابد که کرازا ذکر شد و گویا ابن تیمیة آنرا از کتب تاریخ حکماء برداشته است . و

روزنامه فارسی بنام حکمت منطبع در قاهره مصر را میرزا مهدیخان زعمیم الدوله مینوشت و کتاب :

مفتاح باب الابواب منتشر ساخت و تعرض بامر بهائی مینمود کتاب در سال ۱۳۲۱ هـ ق و مجله در سال ۱۳۲۹ و وفاتش در سال ۱۳۳۳ شد .

مصدر عربی سترون و تراشیدن موه در

(حَلَق)

قرآن در احکام حج است :

" وَلَا تَحْلِقُوا رُؤُسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ

الْهَدْيُ مَحَلَّهُ "

و در کتاب اقدس است :

" وَلَا تَحْلِقُوا رُؤُسَكُمْ "

(حُم) در لوح بناپلئون است :

" يا ليك قد كتاباَمَ العِراقِ الى اَنْ حُمَّ الفِراق " اي
پادشاه در مركز عراق و بغداد بوديم تا آنكه مفارقت از آن-
مقدّر و نزديك شد .

در قرآن در قصه ذوالقرنين است :
(حَمِيَّة) " حتى اذا بلغ مغرب الشمس
وجدتها تغرب في عين حَمِيَّة " بمعنى
گرم و بمعنی در لجن و گل سیاه و از مبتین و مرکز عهد ابهی در
تفسیر و تأویل عرفانی آن بیان مشهور مطبوعی است قوله :
" فالماء الفائز من حقيقة الجود على عالم الوجود في
حيز الشهود والحرارة الشديدة التي ظهر من نار الوجود
اذا اجتمعتا يعبران بالعين الحَمِيَّة اي جامية بحرارة -
محبّة الله العزيز الودود "

و قوله :
" فوجد ان شمس الحقيقة غاربة في مغرب عين الحيوة
الحمأة اي معين ماء الوجود المختلط بِحَمَاءة " الخ
و حماة لجن گل سیاه .

عربی بمعنی مرگ . در خطابی در
مناجات طلب مغفرت برای آقا محمد
کریم عطار است :

(حِمَام)

" حتى انتهى الايام وتجرع كاس الحِمام "

حَمَام - حَمَامَة کبوتر . حَمَامَات جمع . در ایقان است :
" تأویل کلمات حَمَامَات ازلیّة را جزهیا کل ازلیّما دراک
ننمایند " که بتشبیه و استعاره اطلاق بر مطالع انوار الهیّه
گردید .

حَمَام گرمابه . حَمَامَات جمع . در کتاب اقدس است
..... حَمَامَات العجم "

عربی سرخی . و باصطلاح شیخ احسان
(حَمْرَة) رمز لون عالم قضا میباشد که شمه ای ضمن
سرب ع و ک ش ب ذکر است و بر همین
اصطلاح ذکر :

رکن لحمراء و سفینه حمراء و مانند آن و اطلاق برین امر در
آثار و توفیعات بکثرت شد و در اوائل ایام این امر حسب
دستور باب اعظم آثار را برنگ سرخ مینوشتند و شعارایمان
درین امر شهادت بود قوله :

" كما اشار الصادق في قوله بانّ حسب الشرف لا يكون
في قلب الخائف الواهب وانّ السالك الى الله في المنهج
البيضا والركن الحمراء لن يوصل الى مقام وطنه الا بكفّ
الصفر عفا في ايدي الناس وما ينسب اليهم وان اعلم الناس

بِاللَّهِ آيَاتُهُ أَرْضَاهُمْ بِقَضَائِهِ *

و در آثار والواح نیز این اصطلاح بسیار است از آن جمله :

صحیفه حمراء مکرر ذکر یافت منها در لوح خطاب بحرف ج آقا جمال بروجردی است قوله :

" انه ذكرك من قبل بماناج عرف الرحمن في الامكان
في هذا الحين وبشرك بما قدر لك من القلم الاعلى ففى
الصحيفة الحمراء ان احفظ هذا المقام *
و در کتاب عهدی است :

" هر مقبلى اليوم عرف قميص رايات و بقلب طاهر بافق
اعلى توجه نبود او از اهل بها در صحیفه حمراء مذکور الخ
که مفهوم است مراد لوحی مخصوص نیست .
و در لوحی دیگر قوله :

" و آن کلمه مبارکه اینست که در صحیفه حمراء مذکور

الخ

و در لوح دنیا است قوله :

" در صحیفه حمراء در سجن عکنازل شد " الخ

و نیز ضمن لغات امین و بقعه حمراء لقب عکاء ضمن لغت
بقعه ذکر است و هم سفینه حمراء تکرار ذکر یافت که ضمن
سرف ن مذکور میباشد .

میرزا حشمة الدوہسر عباس میرزا نائب

(حَمْرَة) السلطنة بن فتحعلیشاه در ایامی که

حکمران خراسان بود و هم با ایامی دیگر

که فرمانگذار آذربایجان گشت تماس با تاریخ این امر یافت که

در ظهور الحق تفصیل داده شد و بالاخره در سال ۱۲۹۲

در حین لشکرکشی بامر ناصرالدینشاه بهر رفع فتنه شیخ

عبدالله معروف در صائین قلعه افشار در گذشت و حاجی

میرزا حسینخان سپهسالار بحکمرانی آذربایجان و با امیر

نظام گروسی مأمور قلع و قمع آن فتنه گشتند .

حیی در یکی از آثار غصن اعظم عبدالبها

است قوله :

(حَيِّا - حَمِيَّة) والتحية والبهاء على السفينة الحمراء

والتراية البيضاء . . . وعلى من حام حول حماها "

بمعنی قرق و منعگاه یعنی و بر سر که دور پاستاه و حریم

اعلا پتر طواف کرد .

حیی حفظ و حمایت کرد . در وصایای مولی الوری عبدالبها

است :

" و حَمِي حَمِي شريفته الشمعاه " الخ

حمیاد لوح رئیس است :

" یا روحا لمن شرب حُمیًا المعانی من مُحیارته وُعَلَّل
من هذا الخمر " الخ بمعنی شراب پر نشاء و

مُحِیًا بمعنی گونه و رخسار وُعَلَّل ماضی مجهول از تعلیل
بمعنی نوشاندن بی هم است یعنی " چه شادی کسیرا
که جام هوش ربا از دیدار جمال پرورد گارش نوشید و همی
ازین باده بسر کشید "

و نیز در لوحی دیگر است قوله :

" ولكن این مخصوص شارب ان حُمِیَّای عشق از مُحِیَّای
رحمن است "

حَمِیَّة در کتاب اقدس است قوله :

" ایاک ان تمنعك الحمیة عن شطر الاحدیة " بمعنی
غیرت و نخوت و عصیبت و آبرومندی .

بفتح حاء و شد نون و قصر آخر که در عرف
مسیحیان سوریه و اعراب حرف سین باخر
ملحق کرده حنّاس خوانند نامی عبری

و اسم قاضی سابق یهود که به نگام فتور بر عیسی مسیح
امضاء قتل نمود . و در لوح به شیخ محمد باقر مجتهد
اصفهان است قوله :

" كما اتبع قوم قلمهم من سعی بحتان الذی افتى علی

الروح من دون بیّنة ولا کتاب منیر " و در لوحی دیگر است قوله :

" و حنّان که اعلم علمای عصر بوده و همچنین قیافا که
اقضی القضاة بود حکم بر کفر نمودند "

و در لوح بناصرالدین شاه و غیرها نیز چنین مذکور و در -
نسخه ها در آخر نام حرف نون میباشد و شاید در آن حدود و
آن ایام چنین تلفظ میشد .

عربی که در عرف فارسی خربزه* ابوجهل
خوانند و در تلخی ضرب المثل میباشد .
در لوح خطاب بحاجی محمد کریمخان

(حَنْظَل)

است قوله :

" بیذائقه قدر غسل از حنظل نشناسد "

بن ابی عفراء طائی در قصه نعمان بن
منذر لخمی و یوم نعم و بوس در رساله*
مدنیّه و بیانات شفاهیه غصن اعظم

(حَنْظَلَة)

عبدالبهاء مذکور و مشهور میباشد

در صورت صلوة یومیّه است قوله :

" و تسمع ضجیحی و صریخی
(حنین)

و حنین فوادی " و در دعا* یدعوه

محبی الانام فی الايام قوله :
 " بسم الله الاعظم الاتع الاقدس العلی الابهی سبحا
 اللهم یا الهی تسمع حنینی کحنین الثکلی " الخ
 ودر زیارت سید الشهدا * قوله :
 " وارتفع حنین الفردوس الاعلی "

و در لوحی است :
 " امروز ناله عدل بلند و حنین انصاف مرتفع " الخ
 که در همه جا همان ناله است

حُنَّین محلی معروف بمحاربه از اصحاب التبی . در لوحی
 است قوله :

" بعد از فتح مکه غزوه حنین که مابین مکه و طائف است
 واقع بعد از فتح و نصرت اموال کثیره خدمت حضرت جمع شد
 از قبیل اباعروا و غنم و غیره حضرت باع اظلم اهل مکه مثل
 ابوسفیان و غیره هریک صد ناقه عنایت فرمودند و مادون
 هولا * اربعین عنایت شد شخصی عرض نمود لا اراک ان -
 تعدل فغضب رسول الله وقال ان لم یکن العدل عندی
 فعند من و درین مقام انصار مکه شدند چه که از همه فقیرتر
 بودند و از آن غنائم حضرت چیزی بایشان عنایت نفرمودند
 فلما اخذهم سوء الظنون والا وهام اخذتهم ید عنایة ربک

مالك الانام قال الرسول روح من فی الملکوت فداها ما
 ترضون یا انصار بائتم یرجعون مع الابعروا لا غنام و انتم
 ترجعون مع رسول الله *

مصدر عربی مهربانی و دلسوزی کردن .
 در خطابی در صورت زیارت برای عمه طلان
 خانم است که ذیل آن نام ثبت میباشد
 قوله :

" وتأخذینی فی حزنک بحنوو و فاء "

(حَوْبَة) عربی گناه . در مناجاتی در خطابی
 است :
 " رب لا تؤاخذنی بزلتی و اصح

حَوْبَتی "

حَوْرَاء عربی زن سیاه چشم که سیاه سی
 و سفیدی چشمش بغایت باشد . حَوْر
 جمع و در قرآن بمعبارت :

" و زوجناهم بحور عین " و " و حور مقصورات فی الخیام
 لم یطمشهن انس قبلهم ولا جائن " و امثالها در وصف نعم
 اهل ایمان در جنت تکرار ذکر شد .

و حَوْرِيَه بمعنی تنی از افراد حور بند کور است که بمعنی روحانی

رمزی تشبیهی اعلی در آثار بسیار ذکریافت از آن جمله در
لوحی است قوله :

" فطلعت حوریة آتی كانت فی ازل الآزال فی
سرادق القدس والحفظ والجمال ومکتوب علی جبینها من
مداد الحمراء ولم الاخفی تا لله هذا الحوریة ما اطلعت
عليها نفس الا الله العلی الاعلی وطهر الله ذیل عصمتها
عن عرفان ملاه الاسماء فی جبروت البقاء . . . عند ذلك
علقت وتعلقت وسیرت فی السماء كانتها تمشی علی خط
الحمراء فی قطب الهواء وكاتی وجدت بارق سلسلة الوجود
تحركت من حركة خطها تحت رجليها ثم بعد ذلك نزلت
وقربت وجاءت حتى وقفت تلقائي وكنت متحيرة فی لطائف
خلقها اذا وجدت فی نفسي وله من شوقها وجذبة من
حبها رفعت ايدای اليها وكشفت القناع عن كنفها . . .
فسبحان الله بارئها فيما اشهدني فيها فتبارك الله موجد
فيما شهدت من ظهورات القدرة من جلالها ثم التفت الی
بتامها وفتحت شفيتها . . . قالت اجد فيك من آثار
الحزن الذي ما شهدت فی احد دونك . . . اذ انا كنت
رأسها الی جهة قلبی وكانت متفحصا فی تمام اركانها وجوار
وعظامی وحشای . . . اذ اصبحت بضجیح لن اقدران -

اصفها واذكرها حتى بيكيت بيكائها ورفعت يداها الی
كتفای . . . ثم بعد ذلك ضجت وتزلزلت وترجفت واضطر
وتفجعت ونالت ونادت وسقطت بوجهها علی التراب . . . ثم
بعد ذلك اخذتها وغسلتها من مدا مع عینی وكفنتها فی
شبابی . . . وكذلك تلقى عليكم ياملاء الفردوس من رؤيا
البقاء عبروا لی ان كنتم لرؤيا الروح تعبرون»
وقوله :

" بسمه المفرّد علی الافنان يا اسمی اسمع ندائی
. . . انا كنا مستويا علی العرش دخلت ورقة نورا
لابسة ثيابا رفيعة بيضاء اصبحت كاليد الطالع . . . و
عند ذلك صاحت وقالت كل الوجود لبلائك الفداء يا
سلطان الارض والسماء الی م اودعت نفسك بين هؤلاء
فی مدينة عكا اقصد ممالك الاخرى المقامات التي ما
وقعت عليها عيون اهل الاسماء عند ذلك تبسما عرفوا
هذا الذكر الاحلی وما اردناه من السر المستسر الظاهر
الاخفی يا اولی النهی من اصحاب السفینتی الحمراء قد
تصادف هذا الذكر يومانيه ولد مبشری الذي نطق بذكری
وسلطانی واخبر الناس بسماء مشيتی وبحراراتی وشمس
ظهوري وعز زناه بيوم آخر الذي ظهر الغيب المكنون و

المخزون والرمز المصون (مراد ويوم أول ودوم محترم است)
... طوبى لمن وجد عرف الله في هذا اليوم الذى كان
مطلع الظهور . . . سبحانك يا الهى بارك على احبائك
ثم انزل عليهم من سماء عطاءك الخ

وقوله :

" هو السلطان في ممالك البيان قد كنا تفكرنا في الارض
انما طلعت من غرفة من غرفات الفردوس حورية نورا وسارت
الى ان قامت في وسط السماء ونادت باحسن الاصوات يا
ملاء الارض والسموات انى حورية سميت بالامانة . . . اقسمكم
يا ملاء الانشاء بمولى النورى وسلطان الآخرة والاولى بان
لا تحجبونى بحجبات الخيانة والحرص والهوى الخ

ودرسورة القلم است قوله :

" ان يا حورية البهاء ان اخرجى من مكن البقاء . . .
تالله الحق اتى لحورية قد كنت على قطب الرضوان عن
خلف ستر الرحمن وما دركنى عيون اهل الامكان الخ
ودرسورة الهيكل است قوله :

" فلما توجهت شاهدت حورية ذكر اسم ربي معلقة في
الهواء محاذى الراس . . . ان يا حورية المعانى ان اخرجى
من غرفات الكلمات الخ

وقوله :

" يا محبوب قد طلع جمال القدس عن خلف الحجاب
وان هذا الشئى عجاب . . . قل قد كشفت حور العطاء عن
وجهها النقاى وتعالى عن جمال بدع عجاب الخ
ودر لوق بحرف البقا است قوله :

" قل نزلت حور البقاء نزلة اخرى ليتقبل هذا الفم
الدورى الاحلى فسبحان من خلق فسوى واخذت كوب الحمرا
بيدها اليمنى فسبحان ربي الاعلى الخ
ودر لوق درشان عيدر ضوان قوله :

" فامر حوريات البقاء بالخروج عن غرف الحمرا على
هيئة الحورا والظهور بين الارض والسماء على جمال الابهى
ثم اذن لهم بان يدركن كاس الحيوان من كوثر الرحمن
واهمل الاكوان من كل وضيع وشريف فيا مرحبا هذا عيد الله
قد ظهر عن افق القدس بجذب بديع ثم امر الفلمان الذين
خلقوا بانوار السبحان ليخرجن عن الرضوان بطراز الرحمن و
يسقين باصابع الياقوت الخ

ودر ضمن رأى نيز شمه اى مذكور است واز نفس سوق عبارات
وقرائن موجوده مانند " ان اخرجى من غرفات الكلمات "
وغيرها معلوم است كه همه بر نوع تشبيه و تخيل و تأكيد

و تثبیت حقایق تصویرگردید

حیة زندگانی . در لوح رئیس قوله :

(حياة حتى - حياء) " قل قد جاء الغلام ليحيى العالم

ويتحد من على الارض كلها " تا زنده

کند جهان را .

حقی زنده و نام حروف حقی در اصطلاح بیان بر مؤمنین

اولین باعتبار نفع حیاة جدید روحانی در آنان و هم

باعتبار انطباق عدد ابجدی ۱۸ معروف است و در ضمن

حرف ثبت میباشد .

حیاء شرم و آزر و خجلت - در کتاب اقدس است :

" انا نستحيى ان نذكر حكم الفلما ن "

و در لوح باشرف است :

" وما استحيوا من الله الذى خلقهم بامر من عنده "

کلمة حیاط عربی جمع حائط بمعنی

(حیاط باغ) دیوار و در عرف فارس محوطه خانه و

باغ است . و حیاط باغ در طهران

شهرت خانهای در محله سر قبر آقامعروف (که در عصر

پهلوی خراب و باغ فردوس شد) شده بود که از وقت قرار

گرفتن میرزا نعیم و نیرو سینا از سده اصفهان و تأسیس یافتن

نخستین مکتب بهائی و رفت و آمدها بنام مذکور اشاره
و تسمیه یافت و آن اولاً در حدود سال ۱۳۰۶ هـ ق و ثانیاً
در حدود سال ۱۳۰۶ و ثالثاً در حدود سال ۱۳۱۵ -
بواسطه آقا سید حسن هاشمی زاده شد .

حیدر عربی از نامهای شیر درنده و
(حیدر و حیدر علی) آورده اند که علی امیر المؤمنین بنام حیدر

و حیدرة لقب مینمود و شیعمان حیدر

بافراد و حیدر علی با ترکیب بعلی را نام رجال کردند و

مستحیان بدین نام از معاریف مؤمنین این امر عده کثیر در

آثار و افواه مذکور و مشهور میباشد از آن جمله :

شیخ حیدر بن شیخ یعقوب اهل درنبروک پایتخت

قزاقستان متولد در حدود سال ۱۸۶۳ م متوفی در عشق آباد

بسال ۱۹۳۶ بود و او چون از وطن بطهران رفته چند ی

در بیمارستان خدمت نمود در آن اثناء بسال ۱۸۹۳ بواسطه

دکتر محمد خان تفریشی کتاب بهائی دیده ایمان بدین

امر آورد و چند سال در مدرسه تربیت بهائی معلم شد و

شیخ محمد علی قائینی ویرا بعشق آباد برده در مدرسه

بهائی آنجا معلم عربی کرد و سالها باین خدمت اشتغال

داشت و تمام مدت اقامتش در عشق آباد الی آخر الحیات

سی سال شد و در مرقومات و آثار مرکز عهد و میثاق مذکور است دیگر :

میرزا حیدر علی اردستانی از بقیة السیف قلعه طبرسی مازندران که در تاریخ ظهور الحق بتفصیل وصف شد و ناماً از میرزا یحیی ازل خطاب بوی در ضمن شرح احوال او ثبت است دیگر :

حاجی میرزا حیدر علی اصفهانی که بمحضر ابهی در اردنه تشریف یافت و مأمور اقامت اسلامبول گردید و چهار ده ماه در آنجا زیسته و اسطه ارسال مراسلات و هم خرید اشیا برای بهائیان مسافر بود و تا آخر سنین ابهی همی تبلیغ نمود و نوبتی قصد فداکاری داشت .

در لوحی است قوله :

« در ذکر جناب حیدر قبل علی علیه بهاء الله قد قبلناه فضلاً من لدنا و اقمصناه قميص الفضل و العناية الذي استضاء به الجنان كلها ان ربك لهو الغفور الرحيم ولكن اين مقام ختم شد با و من يرتكب بعده ما ارتكب لا يذكره الله اتم لهو الحاكم على ما يريد اينگونه امور في الحقيقة مرضي نبود و نيست و همچنين عده معدودات از قبل بدست خود جان در سبيل محبوب امکان ايسار نمودند

و مقامات هريك در الواح نازل شده طوبى لسلطان الشهداء (سيد اسمعيل زبيح زواره اى) الذي فدى نفسه فى العراق ولا مثاله فى ديار اخرى طيبى قد ظهر فى هذا الظهور مالا ظهر من قبل ان ربك لهو الجذاب المحرك النفاذ المقتدر الفياض العليم الحكيم ولكن بعد از شهادت فخر الشهداء الذي سعى بالبديع فى ملكوت الاسماء كل بحفظ نفس خود مأمورند که شاید خدمت از نفوس در ارض -

ظاهر شود هذا ما اردناه لهم ليس لا حدان يتجاوز عن حدود ربه ان اوامر الناس بما جرى من القلم الاعلى فى هذا المقام ليعرفن ويكونن من العاطلين و او در يزد خبر صعود ابهى را شنيد و نسخه‌اى از خطاب عمومى كثير النسخ منتشر از غصن اعظم را قوله : « ان التيرا اعظم الخ

را در يزد خواند و طبق اجازه‌اى که از قبل داشت تا بيروت رفت که بعكاه برسد ولى دستور كشي آمد که بهر تشييت مقام مرکز عهد و ميثاق در ايران سفر کنند لذا به تبريز رفت و آقا محمد مصطفی بغدادى يكسال بعد از صعود تفصيل اوضاع داخلته را برايش گفت و در حالیکه آقا سيد اسد الله سدهى اصفهانى با او همراه بود بعكاه رفته مدت هفت ماه بماند و از آن پس بنوع پيشر اسفار تبليغيه در ايران وقفه

و ترکستان روس و غیره را کرد و در یکی از اسفارش بسال ۱۳۱۶
هنگامیکه از یاد کوبه بایران میرفت ملاًها خواستند تعرّض کنند
و تفصیل تمام احوالش تا وفاتش بحیفا در تاریخ طهور الحق
مسطور میباشد و در ضمن نام جمال هم زکری ازواست .

کلمه عربی بمعنی ستم و جور و کاست . و
(حَیْف) در عرف شایع فارسی بمعنی دریغ و

افسوس . در لوح بنصیر است قوله :

" باری بیان را در این مقام منصرف نمودیم چه که حیف

است قلم تقدیر باین از کار تحریر نماید "

و در لوح اتحاد قوله :

" حیف است این ایام نفسی بشئونات عرضیه ناظر

باشد "

شهر مهمّ معروف فلسطین و مرکز مجلّل

(حَیْفَا) معظّم امریهائی که در ضمن نام فلسطین

و کرمل و غیره مانیز مذکور است و غصن

اعظم عبد البهاء پسر از ختام کار سلطان عبد الحمید و انقراض

دولت عثمانیان بآنجا ورود فرموده مقرّر قرار دادند که الیوم

مرکز عالم بهائی میباشد و چنانچه ضمن نام مصریّت است بعد

از سفر اروپ و آمریکا در ۷ محرم ۱۳۲۲ هـ ق مطابق دسامبر

۱۹۱۲ با سرهانش میرزا جلال و میرزا سعید زکریا در راه
احمد سهراب و خسرو وارد شدند و خانه مسکونده شان را آباد
جکسن امریکائی که در سال ۱۳۱۸ با اتفاق ست هرست
و دکتر گتسینگربزیارت حیفا رسید خریداری کرده تقدیم داشت
و بالاخره صعود ایشان ازین جهان در آنجا واقع شد
و تلگراف ورقه علیا برای بهائیان این عبارت بود :

" قد صعد حضرة عبد البهاء الى الملكوت الابهی "

شب دوشنبه ساعت یک و نیم ۲۸ ماد نوامبر ۱۹۲۱ صعد
واقع گردید و مقرّر استقرار جسد منقرّب جنب رمس مطهر
نقطه در مقام اعلی بدامنه کوه کرمل شد . سواد دعوتنامه
مطبوعه :

" هو الحقّ الباقي اسرة حضرة عبد البهاء عباس خاصّة "

والبهائیین كافة ینعمونه الیکم وقد انتقل البارحة ویشیع غدًا

الساعة التاسعة قبل الظهر من منزله الى داره طریق

جبل الكرمل حیفا ۲۸ تشرین الثانی سنه ۱۹۲۱ "

نقل از عبد البهاء و البهائیّه از صاحب مجلّه زهرة الجمیل :

" فی الساعة الواحدة والنصف من لیلۃ ۲۷ - ۲۸ من

شهر تشرین الثانی ختمت حیاة حضرة عبد البهاء عباس

رأس الدیانة البهائیة المعروفة وما انتشر خبر انتقاله حتّی

تحركت اسلاك البرق وطيرت منعاها الى سائر اقطار العالم ووزعت النشرة الآتية بين الاهلين في حيفا وعاكاً وسائر فلسطين (اسيرة حضرة عبد البهاء خاصة والبهائيون كافة ينعونه اليكم وقد انتقل البارحة ويشيع غداً الساعة التاسعة قبل الظهر من منزله الى داره على طريق جبل الكرمل) فكان لهذا الخبر رنة حزن واسى ووقع منعاها على قلوب مشايخه وعارفيه وقوع الصاعقة فهطلوا الدموع لفراقه وما علت شمس الثلاثاء في التاسع والعشرين من الشهر حتى توافد القوم وحداناً وزاقات الى داره ولما آزف الموعد المضروب سارت الجنازة بموكب مهيب جليل يمشى فيه حاكم المدينة وحاكم القدس الشريف وباقي رجال الحكومة وممثلوا الدول والرؤساء الروحانيون وموظفو الدوائر الرسمية والوجهاء والاهالي على اختلاف مللهم وطبقاتهم وفي مقدمتهم فخامة المندوب سامي البريطاني في فلسطين الشهيرة صموئيل وكان التعش محمولاً على الاكف الى ان وصل الموكب الى المدفن في الجبل الكرمل فوضع على طاولة في وسط ساحة كبيرة وابرى الشعراء والادباء يعزّون البهائيين خصوصاً والشرق عمومًا وهومن اعظم رجاله على فراقه ومعددين مناقبه ومبراته وكان من جمعة المتكلمين حضرة مفتي حيفا

الشيخ محمد مراد وحضرة رئيس روجي طائفة الروم الكاثوليك الخوري باسيليوس قسيروابم وحضرة الخطيب الشهير الشيخ اسعد الشقيري وحضرة الشيخ يونس الخطيب وحضرات الادباء السادة عبد الله مخلص ووديع البستاني ويوسف الخطيب وابراهيم نصار وبيزاكو وقد تسابق المصريون الى اخذ رسم الجنازة باشكال مختلفة اما الجرائد والمجلات المحلية فقد وفته حقه فخصت جريدة الكرمل مقالاً تمهلاً الرئيسة في عدد من لتعداد مناقبه ومبراته ونعتة جرائد النفير والطبل والسلام باعدادها واحدت الاولى من اعداداً ممتازاً ضاماً جميع ما قيل . . . وخصت مجلة زهرة الجميل قسمًا منها لنشر ترجمة حياته وتاريخ ديانته ومجمل تعاليمها لمحفة في تاريخ البهائية في سنة ١٨٤٤ ظهر في بلاد الفرس شاب . . . الى . . . وقد نقلت رفاته في اواخر سنة ١٩٠٨ الى حيفا حيث رفع له مقام على جبل الكرمل يزوره فيه جميع شايخيه فقام بعده رجل . . . الى . . . نغته الى بغداد سنة ١٨٥٢ . . . الى . . . وبعد ذلك اتى به متخفياً الى عكا سنة ١٨٦٨ وفي سنة ١٨٩٢ استأثرته الرحمة الربانية في داره الكائنة في وسط بستان كبير كان قد سمح له بتشيد ها خارج سورعاً والمعروفة بالبهجة ودفن

فيها فاصبحت مزاراً يومه مشايعوه للترك به . . . الى . . .
عبد البهاء ولد في طهران سنة ١٨٤٤ في نفس اليوم
الذي ابتد فيه الباب بدعوته ونشر مبادئه وفي سنة ١٩٠٢
اطلق جناحه من الاسر باعلان الدستور العثماني فجاء
الى حيفا وجعل فيها مركزه وفي سنة ١٩١١ جال جولة
الشهيرة بين عواصم اوروبا وفي سنة ١٩١٢م الديار
الامريكية وكان مدة الحرب في حيفا مراعى الجانب
من عمال تركيا ولما كان الاحتلال البريطاني في ٢٣ ايلول
من سنة ١٩١٨ جعل قائد الجيوش المحتلة اول زيارته له
وقد اوصى بذلك ثم ارسل اليه جلاله ملك الانكليز وسام
العضوية في الامبراطورية من درجة الفارس ثم انتقل الى
رحمة الله في ليلة ٢٧ - ٢٨ من تشرين الثاني *

سواد بعضى تلكرافات از وزارت خارجه در لندن يمدوب
سامى در فلسطين : بتاريخ اول ديسمبر سنة ١٩٢١ نمره
٣٦٥ " باسف عظيم خبر انتقال سر عباس عبد البهاء راتلقى
نمودم خواهر دارم كه از قبل حكومت جلالت پادشاه بريطانيا
تعزية مناسب بطائفه بهائيه ابلاغ داريد " (امضاء تشرشل)

مندوب سامى فلسطين از قدس بتاريخ ٣٠ نوفمبر ١٩٢١
" جنرال كانگریو رجا دارد كه شما نهايت تأسف اورا بعائله "

سر عباس البهائى مغفور ابلاغ داريد . امضاء مستشار ملكى)
مندوب سامى فلسطين از مصر بتاريخ ٢٦ ماه نومبر
١٩٢١ خواهر دارم كه مشاركت خالصانه مرا باقربان مغفور
ستيد عبد البهاء عباس وطاقفه بهائيه درين فقدان مرشد
محترمشان ابلاغ داريد امضاء النبى)
نقل ملخص از نفيير " حيفا الثلثاء في ١٧ كانون ثانى
(نياير) سنة ١٩٢٢ يوم الاربعين لا انتقال عبد البهاء
عباس يوم الجمعة في ٦ الجارى صادف يوم الاربعين لا انتقال
رجل الانسانية والعلم والحنان عبد البهاء عباس في الساعة
الواحدة بعد الظهر توافد على بيت الفقيد اهالى حيفا و
عكا والبلد المجاورة وفي مقدمتهم حاكم المقاطعة وكبار و
موظفى الحكومة والدوائر وقناصل الدول الاجنبية والرؤساء
الروحانيين وكل من له مائة عند قومه من عالم و شاعر ومشترع
ومدير على اختلاف العناصر والملل والنحل حتى كان الاجتماع
حافلاً مهيّالاً يسبق في حيفا بل في اى بلدة كانت من
بلادنا الشرقية كان صادف مثله قط وبعد مناولة طعام
الغذاء الذى كان مانعاً منتهى الذوق والترتيب وكان
عدد الذين ضمتهم الموائد يزيد عن ٦٠٠ شخصاً اكلوا
عموماً من افخر الاطعمة والذها اجتمع الجمهور في قاعة

فسيحة نصب في صدرها منبر يعلوه رسم الفقيد وفي الساعة الثانية تماماً اعتلى المنبر حضرة السرى الفاضل عبد الله افندى مخلص وافتتح الحفلة فائلاً لقد غشنا هذه السارة التي كانت تسمى الفضلاء ومصدر الفضائل اكثر من مدة الخ بعد از او پانزده خطيب وشاعر خطابه وقصيده خوانند كه از آن جمله حاكم حيفا كه از خود واز مندوب سامي فلسطين واز سكرتر مديتي بانگليسي ادا كرد و نيز مفتي حيفا بعربي و پانزدهم حسين روحى از جانب مقام ولّى امر الله شوقى ربّانى كلمه ختام را ادا كرد و خطابه وقصيده عربيه ادا نمود و محضر ارائه نمونه يكي از آن خطابه ها نقل از جريده نفيير جنين بود :

" قال حضرة الكاتب محمود افندى جال ايها السادة كلكم تعلمون ما كان اليه فقيدنا الاعظم من طهارة الاخلاق والصفات الكمالية وحسن السيرة التي قل ان يضارعه بها مزارع الآ و هو السيد عبد البهاء عباس اعلى الله منزلته فسى فراديس الجنان لانه قد عاش بينكم نصف قرن وهى مدة كافيه لحسن الاختبار بما انلى معه صداقة صميمية قديمة يمتدّ زمنها اكثر من ثلاثين سنة اريد ان اذكر عنه جملة صالحه فى هذا المحفل المهيب على سبيل التذكار والتأسى فا قول

كانت صفات فقيدنا الكمالية اكثر من ان تحصى واوفر من ان تستقصى كيف لا وقد كان شمس عصره ووحيد دهره فضله ظاهر واحسانه متظاها لا يتغالى بنفسه ولا يتعالى على انباء جنسه وامل انسه كان يشتدل باسارير الوجوه على اسرار القلوب يرى باول رايه آخر الامور ويهتك عن مهمات ظلم الستور ويستنبط دفاين القلوب ويستخرج ودايع الفيوب وكان بعاله متبرئ وعن مال غيره وري وثانت يده فوق كف الفقراء وتحت شفاها الاغنياء واعترف الاعداء بفضلها واعترف الاولياء من بحره ومايدكرله بمزيد الفخراته كان اوفى من السموجل وبيان ذلك انه من مدة ثلاثين سنه تقريباً ابعده الى عنّا احد اشراف صنعاء اليمن واسمه عبد الله باشا اليمنى وبعد مدة مرض ولما يئس من حياته استدعى اليه السيد عباس افندى وسلمه مبلغاً جسيماً من النقود قدره سبعين الف قرش واوصاه بانّه ان اهل من مرضه ان يردوا اليه وان هومات فلينفق منه خمسة آلاف قرش على تجهيزه ودفنه ويرسل الباقي الى ابنته خارج صنعاء اليمن وذئله اسمها ومحل اقامتها ولم يكن له وارث غيرها فما كان من السيد عباس افندى الا انه امتنع من تسليم ذلك المبلغ بصورة سيرته كما احب صاحبه يخرج من عنده ثم عاد اليه فوراً ومعه

شاهد ان وتسلم المبلغ بحضورهما وحرّبه سندًا على نفسه
واشهد على ذلك وبعدها توفي صاحب تلك الامانة
فجهزه فقيدنا المحسن الكبير ودفنه وانفق عليه من ماله
الخاص مبلغًا اكثر مما اوصى به وايضًا كان للمتوفى عند
الحكومة عشرة آلاف قرش معاشه شهرين فقبضها السيد
عباس افندي بعد مشقة عظيمة و اضافها على تلك الامانة
فبلغت ثمانين الفًا وارسلها جميعًا الى ابنة المتوفى مع
رسول مخصوص استأجره من ماله الخاص بمأتين و خمسين ليره
عثمانيه ذهبًا فاوصلها الرسول الى صاحبته بعد مشقة
كبيرة ثم عاد الى عكا وسلم فقيدنا شهادة من المحكمة
الشرعية في صنعاء اليمن ومضبطة من مجلس ادارتها
وبلديتها ناطقة بوصول ذلك المبلغ الى وارثه الشرعى
وهذه من بعض صفات فقيدنا ذلك المحسن الكبير والوفى
الذى ليس له نظير فلا بدع اذا قلنا وفى من السموتل ومن
جملة صفاته الكمالية واخلاقه المرضية انه كان يحسن لمن
اساء اليه وهم كثيرون ومن جعلتهم احد كبار مورى حكومة
عكا قديمًا فانه كان يسمي الى فقيدنا كل الاسائة ظلمًا
وعدوانا وكان يحسن اليه كل الاحسان لا دامًا بخير ولا خوفًا
مشبه بل مجارة لخلق العظيم وطبعه الكريم وبعد مدة عزل

ذلك المأمور من وظيفته وخرج من عكا وهو فى حالة يرثى لها
لا يملك قوت يومه فضلًا عن ان يصحب معه عياله فما كان من
جملة اخلاق فقيدنا ذلك المحسن الكبير الا انه اعطاه من
النقود كفاية وصار ينفق على عياله مدة طويلة واخيرًا ارسلهم
الى الآستانه على نفقته مرفقًا بمنزلة مكرمين وله حسنات
كثيرة امثال هذه وما فقيدنا الا حسنة من حسنات والده
بهاء الله تغددهما الله برحمته واعلى منزلتهما فى عليين
هذا وقد تافت نفوس الفضلاء للاطلاع على تعاليم الطريقة
المهائية التى انتشرت فى مشارق الارض ومفاربها بسرعة
انتشار التورفى الآفاق وصار عدد الداخلين فيها يعد
بالملايين وهم فى بلاد فارس وفى الهند والصين واليابان
والمهروسوريا واوربا واميركا وغيرها وما سبب ذلك الا موافقتهم
للعقل والنفس والدوق السليم اشرحهم الكم هنا شرحًا وجيزًا
وهى تختصر اثنتى عشر مادة . الاول وحدة الجنس البشرى
قال الله تعالى يا ايها الناس انا خلقناكم من ذكروا نثى و
جعلناكم شعوبًا وقبائل لتعارفوا ان اكرمكم عند الله اتقاكم
وهى راحضة لمن يتعصب للجنسيات والقوميات ولغيرها
الحديث الشريف ليس لمرس على اعجمى فضل الا بالتقوى
الثانية التحرى عن الحقيقة قال الله فى وصف المؤمنين

فاولئك تحرّروا رشحاً وافي الحديث الشريف الحكمة ضالّة
المؤمن حيث وجدها التقطها وايضاً اطلبوا العلم ولو
بالصين الثالثه : لا ديان لكها اساس واحد وهو الاستدال
على الخالق عزوجل وتقديم واجبات التعميم والعبودية له
لكها يليق لعظمته وجلاله اذ ان جميع الا ديان يقولون
ويعترفون بوجوده حتى ان عبدة الاوثان يقولون مانعبدهم
الا ليقربونا الى الله زلفى وقال الله تعالى وما خلقت الجن
والانس الا ليعبدون . الرابعة . الذين سبب الاخاء والاتحاد
اي كل دين من الا ديان يكون سبباً لاخاء واتحاد ابناؤه و
قد ثبت ^{عقلاً} ونقلًا ان رابطة الدين اقوى من رابطة اللغة ومن
سائر الروابط الجنسية والعنصرية وغيرها مهما احكمت عراها
الخامسة اتغاي الدين مع العقل والعلم بعد ما علم ضرورة
وجود الدين لبنى البشر لا حكام روابط الاخاء والاتحاد
اشترط بان يكون الدين متفقاً مع العقل والعلم اي العقل
السليم والعلم الصحيح والا فليس بدين معقول وهذا مفهوم
بالبداية السادسة المساوات بين الرجال والنساء اي بالحقوق
الانسانية الطبيعية ضمن دائرة الشرع والعقل بحسب
استعداد كل من الجنسين بموجب قابلية وفطرته وعدم تجاوز
احد الفريقين على الآخر واساس ذلك احكام روابط المحبة

واستدامتها بين الطرفين بالعدل والانصاف . السابعة
ترك التعصبات على اختلاف انوامها دينية كانت او مدنيّة
او اقتصاديّة او سياسيّة او غير ذلك هذه المادّة فيها نهى
عن حمية الجاهلية قال الله تعالى ولا تجار لواهل
الكتاب الا بالتي هي احسن الا الذين ظلموا منهم وقوله :
آمنّا بالذي انزل الينا و انزل اليكم والمهنا واليهكم واحد و
نحن له مسلمون وقال تعالى يا ايها الذين آمنوا عليكم
انفسكم لا يضرّكم من ضلّ اذا اهديتم * اي على الانسان
ان يسعى لاصلاح نفسه اولاً فاذا صار اهلاً لان يصلح غيره
فليكن ذلك بالحكمة والموعظة الحسنة مجرّداً عن التعصّب
قال تعالى كلّ يعمل على شاكلته فربكم اعلم بمن اهدى -
سبيلاً وقال تعالى فان تنازعتم في شئى فردوه الى الله
والرسول اي فارجعوا به الى حكم الله وحكم رسوله .
الثامنة ايجاد السلم العام والمراد بذلك ان يكون السعى
بجد واجتهاد بوصول العالم باسره الى السلم العام وقد ورد
في القرآن الكريم يا ايها الذين آمنوا ادخلوا في السلم
كافة وهذا متوقف على طهارة الاخلاق واجراء العدل
بين البشر وازالة سوء التفاهم من بينهم ونشر الروح الطاهرة
بين العموم وادخال الرأفة الى قلوبهم ولا يحصل ذلك

الآ باصلاح طرق التعليم والتهديب والوعظ والارشاد
الصحيح بكل اخلاص والتعاون المادي والادبي وقد
امرنا الله بهذا بقوله تعالى وتعاونوا على البر والتقوى
ولا تعاونوا على الاثم والعدوان ومعصية الرسول وايضا
ولا تعتدوا ان الله لا يحب المعتدين وايضا وان تعفوا
هو اقرب للتقوى ولو اردنا ان نستقصى جميع الآيات التي
تحث البشر للسعى وراء السلم العام لطال بنا المجال .
التاسعة التهديب العام ان تعميم التربية والتهديب
لمحو الجهل والتعصبات الانفة الذكر وليعلم الانسان ماله
وما عليه وذلك لان الادب وسيلة الى كل فضيلة وذريعة
الى خير شريعة ومعلوم بالبداهة ان هذه المادة مقدمة
على التي قبلها لان السلم العام لا يحصل الا بمسند
التهديب العام وفيه ^{حيث} اعلى التهديب والتعليم معا لان
التهديب الصحيح لا يحصل الا بالعلم الصحيح قال تعالى
هل يستوى الاعمى والبصير ام هل تستوى الظلمات والنور
هل يستور الاحياء والاموات ونتيجة هذا انها الوصول
الى حسن الخلق لان الله تعالى قد مدح رسوله الكريم
بقوله تعالى وانك لعلى خلق عظيم ولو كان يوجد مدح ابلغ
من حسن الخلق لمدح الله به رسوله وقد ورد في الحديث

الشريف البرحمن الخلق . العاشرة ترتيب اي تحليل
المسائل الاقتصادية اي تقديم الالهة على المهتم مع
مراعاة الحالة الاقتصادية العمومية بمعنى الاحتكار وحفظ
حقوق العمال وعدم بخس الناس اشياهم واعطاء كل
ذبحو حقه ونحو ذلك وهذا المعنى مشار اليه بعدة آيات
قرآنية منها قوله تعالى ولا تبخسوا الناس اشياهم ومنها :
ويل للمطففين الذين اذا ائنا لواعلى الناس يستوفون
واذا كالوهم او وزنوهم يخسرون ومنها : وامشوا فى
مناكبها ومنها : ولا تنس نصيبك من الدنيا ومنها : و لا
تجعل يدك مفلولة الى عنقك ولا تبسطها كل البسط
فتفقد ملوما محسورا ومنها : ولا تبذر تبذيرا ان المبذرين
كانوا اخوان الشياطين وكان الشيطان لربه كفورا ومنها : و
اتواكل ذبحو حقه والمساكين وابن السبيل ومنها : لا تظلمون
ولا تظلمون . ويوجد آيات كثيرة فى هذا المعنى وقد
اشار اليه الحديث الشريف بقوله : المال من اقتصد وبقوله :
التدبير نصف المعيشة واحاديث كثيرة فى هذا المعنى
ومحسنات هذه المادة واضحة لا تحتاج الى برهان .
الحادية عشر ايجاد لغة عمومية للتفاهم يقوم مقام اللغات
الكثيرة المنتشرة و هذا الموضوع يغترفه جميع فلاسفة العالم

قديمًا وحديثًا لشدة الحاجة اليه وقل من جدّ في امرى
وله - واستعمل الصبر الا فاز بالظفر ولكن الامور مهونة
باوقاتها . الثانية عشرة ايجاد محكمة وليه وهذه المادة
الاخير ضرورية للعالم الانساني كالتى قلبها لانه من وجدت
محكمة دولية عليا اى متشكلة من رعايا جميع الدول العظمى
والامم الزاوية الطل المختلفه بانتخابات قانونية كالمجالس
النيابية واطلقت لها الحرية السياسية العالمية فانها
سيضطر الى وضع قانون عام وتوحيد النظام ولا يتيسر له
ذلك الا باتباع سنن العدل المبنية فى الامر الالهية
والشرايع السماوية المتكفلة بخير البشر عاجلاً وآجلاً دنيا و
آخرة . . الى آخر الخاتمة

ايضا نفيّر ثلثاء ٣ كانون ثانى حفلة تالينية عبد البهـ
عباس وزعت اسرة عبد البهـ عباس النشرة التالية لاقامة
حفلة تالينية للزعيم الفقيه ولا ريب فى انها ستكون شائعة
لما كان للمحتفل به من المنزلة فى نفوس عارفيه وهى فى يوم
الجمعه الواقع فى ٦ كانون ثانى ١٩٢٢ ايضاً اليوم الاربعون
لا انتقال مولانا عبد البهـ عباس الى الرفيق الاعلى تقام
حفلة تذكاريه فى بيته الشريف فى حيفا تدوم من الساعة
١١ ونصف قبل الظهر الى الساعة ٥ بعد الظهر الغداء

الساعة ١ بعد الظهر الحفلة من الساعة ١١ الى ٥ بعد الظهر
وحيث انه لم ينتدب خطباء مخصوصون فرجا ونامن يريد
التكلم ان يتكلم باعلاما قبل ميعاد الحفلة بيومين على
الاقل لنمكن من اعداد البرنامج ورجاء وناقبول هذه
الدعوة الخصوصية للغدا وحضور الحفلة والسلام

قدم حفيد عبد البهـ ١ قدم ساء الخميس حضرة السيد
شوقى هادى حفيد المرحوم عبد البهـ ١ عباس عائد من لندن
وقد استقبله على المحطة لفيف من كبار البهـ اثيين والذى
علمناه ان هذا الشاب ذهب الى تلك الديار لاقبال دروسه
فى كلية اكسفورد ترحب به

احاطة مصدر بمعنى دؤر كردن . در

(حِيطة) لوح رئيس است .

" كذلك احاط بكم فضل ربكم "

مُحِيط اسم فاعل بمعنى احاطه كنده . قوله :

" انه على كل شىء محيط " وتفصيل احوال

ميرزا محيط كرماني در تاريخ طهران الحق بتفصيل است و
ذكرى در ذيل نام بغداد مياشد .

مُحَاط اسم مفعول بمعنى احاطه شده . در لوحى است قوله :

" اذ كان بيت المحبوب محاطاً بجنود البغى والفحشا "

که مراد احاطهٔ جنود عثمانیه در بیت ایشان در اردن میباشد

(حیوان) بمعنی زندگانی . در کتاب اقدس
است قوله : **انّه لروح الحيوان** « بمعنی جاندار غیر آدمی »

" فاعلموا انّ مطالع الحرّية ومظاهرها هي الحيوان "

حرف - خ

(خ)

خ وارض الخاء در الواح و آثار این امر

(خ خاء) رمز از خراسان میباشد چنانچه —

در توفیقی ضمن نام یحیی ثبت است و

در ضمن حرفت نیز اشاره ای میباشد و در لوحی است فوله :

"طوبی لا اهل خاء الذین هم سمعوا النداء و اجابوا

ربهم التاطق العظیم اهل آندیار را مکرر ذکر نموده ایم تا

کَلِّ رَامَشْتَعَلْ فرماید اشتعالی که اهل عالم بحرارت —

محبته الله فائز شوند یکی از اهل خاء مستی بمحمد تلقا

عرش حاضر " الخ

وقوله :

"یا جمال اتانذکر اهل الخاء الذین نهدوا السوری

واقبلوا الی الافق الاعلی " الخ

وقوله :

"قلم اعلی در سجن عکا با حبابی ارض خاء توجه

نموده " الخ

و ششماه نیز در ذیل زیارت ثبت است و نیز :
 خ رمزاز خوسف است که در ذیل آن نام ثبت میباشد . و در
 آغاز ظم و وراین امراز علما شیخیه که در مشهد خراسان
 محل توجه بودند ملاعبد الخالو در توفیقات مذکور است و
 او نزد شیخ احسائی تلمذ کرد و بعد از اقامت سنینی بهیزد
 مشرف آمده اقامت نمود و در توحید خانه تدریس و وعظ بپا
 کرد و در مسائل شیخ بادیگر علما مناظره ها داشت و صاحب
 تألیفات بود و بسال ۱۲۶۸ در مشهد در گذشت . دیگر
حاجی سید محمد بن حاجی سید حسن از تلامذ شیخ
 و سید بود . و

حاجی میرزا عبد الله نائب الصدر تولیت آستان رضوی و
 مدرس آستان مبارک بود که بسال ۱۲۳۹ در گذشت
 و پسرانش میرزا حسن و میرزا محمد تقی بتدریس قرار داشتند .
 و نیز :

حاجی سید محمد قصیر مجتهد صاحب تألیفات و کسی که
 حکم جهاد باخان خیره داد و در سال ۱۲۵۵ در گذشت
 و برادر کهنترش حاجی میرزا حسن تا سال ۱۲۷۸ حیات
 داشته آنسال در گذشت . و دیگر از ملاهای معروف در -
آهننگام . حاجی میرزا اسمعیل امام جمعه و محمد حسین

و میرزا محمد از سادات رضوی و حاجی میرزا مهدی و حاجی
میرزا هدایت و میرزا محمد تقی و محمد تقی و میرزا نصر الله
 بودند .

(خاتم)

خاتم بکسرتا اسم فاعل بمعنی پایان
 دهنده و خاتم بکسرتا و بفتح تاء
 و نیز ختم و خاتام آنچه که با آن مهر
 نهند و نیز زیب انگشت که انگشتر حلقه و نگین دار میباشد و
 آیه قرآنیّه :

" و ما كان محمد ابا احد من رجالكم ولكن رسول الله
 و خاتم النبیین " راکه در جواب اعتراض ناس براقول آنحضرت
 با زینب بنت عمه خود و زوجه متروکه پسر خوانده اش زید
 صدور یافت و در بیان ترفیع شأن ایشان در مابین انبیاء
 میباشد بکسرتا خاتم وهم بفتح آن قرائت کردند مخصوصاً
 عاصم از قراء سبعة بفتح تاء خواند . در کشکول شیخ بهائی
 است :

" لفظ خاتم فی قول نبینا محمد صلی الله علیه و سلم
 خاتم الانبیاء یجوز فیه بفتح التاء و کسرها و الفتح بمعنی
 الزینة مأخوذ من الختم الذی هو زینة للملابسة و بالکسر اسم
 فاعل بمعنی الآخر ذکر ذلك الکفعمی فی حواشی المصباح "

ودرخزائن نراقی است :

قال الكفعمی فی حاشیة مصباحه خاتم النبیین
بالكسر والفتح و روی بهما ومعناه بالكسر آخر النبیین وبالفتح
زين النبیین اخذ ذلك من كون الخاتم زينة للید *

ودر مجمع البحرین است :

الخاتم بفتح التاء وكسرها اشهر كما نص عليه
البعفر واحد الخواتيم وهي حلقة ذات فصر من غيرها فان
لم يكن لها فصر فهي فتحة بالفاء والتاء والخاء المعجمة
كقبضته ومحمد خاتم النبیین يجوز فيه فتح التاء وكسرها
فالفتح بمعنى الزينة مأخوذ من الخاتم الذي هو زينة
للملابسة وبالكسر اسم فاعل بمعنى الآخر *

وبنوع کلی باقطع نظر از اینکه آیه مذکوره بهر ترفیع مقام
پیمبر از توده بشر وازحدّ والدیت نسبت با نام بلکه انخراط
در سلك نبیین بنوعی ممتاز میباشد وتوجهی بموضوع پایان
نبوت نیست واگرچنین منظوری مخالف ظواهر عقلیه و مداخل
در ارادات و سنن الهیه بود حسب معقول ومرسوم بایستی
موکّد ومکرّر تثبیت گردد در حالیکه در هیچ محلّی از قرآن
ادنی اشاره ای بچنین معنی نشده بلکه بالعکس در موارد
کثیره معنی مقام رسالت ونبوت را بیان کرده که کیفیت

استحقاق این نعمت را شمرده باب فیثرا مفتوح مینمایاند
و خدایرا فعال مایشاء میستاید واین روش وسیع روحانی
ممتاز قرآن است که لسان الغیب اسرارگوی شمع بر گفته :
فیثر روح القدس را بازمدد فرماید دیگران هم بکنند آنچه
سیحا میکرد . ودر محلیکه میفرماید :

وما محمداً الا رسول قد خلت من قبله الرسل * كاملاً

این معنی را واضح میسازد ولا اقل این آیه زوال احتمالین
است وقاطع در مدّعی که میگویند نیست .

واما روایات منقوله ویا اجماع امت بلکه ادّعاء ضرورت که بیان
استناد مینمایند انصافاً کافی در اثبات چنین مدّعی
اعتقادی اصلی مهملی که بایستی در نظر کتاب مطرح باشد
نیست و اغلب امم اهل ادیان در حقّ آئین خود بهم مین
سیاق مدّعی هستند ومع کلّ ذلك اگر يك كلام معتمد السنن
ظاهر الدلالة از پیمبر راجع بچنین موضوع در دست میباشد
ممکن بود محض تطبیق با حکم عقلی بر مصلحت وعلت غائی
جلوگیری از انبیاء کذبه طبق تاریخ اسلامی امثال سلیمه
و یا ترفع سطح علم وافکار بشر وعدم اختصاص رؤیا وپیشینگوئی
باشخاص مخصوص حمل نمود چنانکه این دو حکمت در بعضی
از کتب مقدّسه بنی اسرائیل که مقدّم در اعتقاد بختم نبوت اند

مصرح میباشد . در کتاب ذرئیه نبی اصحاب ۱۲ است .

" فی ذلك اليوم يكون ينيوع مفتوحاً لبیت داود و لسكان اورشليم للخطيئة وللتجاة ويكون في ذلك اليوم يقول رب الجنود اتى اقطع اسماء الاصنام من الارض فلا يذكر بعد وازيل الانبياء " ايضاً

" والروح النجس من الارض ويكون اذا تنبأ احد بعد ات اياه وامه والديه يقولان له لا تعيش لانا نك تكلمت بالكذب باسم الرب فيضامنه ابوه وامه والداه عند ما يتنبأ ويكون في ذلك اليوم ات الانبياء يخزون كل واحد من رؤياه اذا تنبأ و لا يلبسون ثوب شعر لاجل الفشار بل يقول لست انا نبياً انا انسان فالح الارض " الخ ودر کتاب یوعیل نبی است :

" ويكون بعد ذلك اني اسكب روحي على كل بشر فينبأ بنوكم وبناتكم ويحلم شيوخكم احلاماً ويرى شبانكم رؤى و على العبد ايضاً وعلى الاماء اسكب روحي في تلك الايام " الخ

و شاید نیز اشاره بمعنی خاتمیت از ملاکی نبی که حاخام های بنی اسرائیل در مدینه اورا خاتم الانبیاء از آل ابراهیم شهرت میدادند بوده باشد . و در مقامات بسیار از آثار

این امر خاتم در حق حضرت پیمبر سعدی تجلیلی و یا بمعنی ختم اضافی و یا بمراد ختم دوره نبوت و افتتاح دوره اعلی از آن که دون مقام غیب الهی و فوز نبوت است گردید چنانچه در دعای الف از باب اعظم مسطور در ذیل الف است قوله :

" ولا اعتقد في شأن الآبائنا نزلت في القرآن على حبيبك محمد رسول الله و خاتم النبيين " الخ ودر لوح بشیخ نجفی است قوله :

" حضرت خاتم روح ما سواه فداه و من قبله حضرت روح " الخ ودر مناجاتی است قوله :

" في محكم كتابك الذي نزلت على نبيك و خاتم اصفيائك " ودر کتاب ایقان است قوله :

" همه بنت محمد بن عبد الله خاتم النبيين بودند " الخ ودر ضمن مناجاتی است قوله :

" وزینته بطراز الختم و انقضت به نفحات الوحي " ودر لوحی است قوله :

" فلما ختم التوبة بحبيبه و وعد العباد لقاءه يوم
القيامة كما انتم في الكتاب تقرؤون بحيث ما احصينا في
الكتاب امرا اعظم من ذلك فلما جاء الوعد ومضى الايمان
وقضى الامر وغتت الروح ونادت الورقاء وجاء الله على ظلل
من الانوار والملائكة كانوا في حوله على بوارق التوريركبون
ودرلوحى ديگر است قوله :

" بشارت عظمى كه از قلم اعلی جاری و نازل آنكده
ولكنه رسول الله وخاتم النبيين بكلمة مباركه يوم يقوم الناس
لرب العالمين منتهى گمته " الخ

و خاتمت اضافيه و نظره‌ای ديگر در آن در کتاب ايقان
بيان گرديد . و نیز در کتاب اقدس است قوله :

" ولا تحسبن انا نزلناكم الاحكام بل فتحنا ختم
الرحيق المختوم باصابع القدرة والاقتدار " و در لوح بشيخ
نجفی است :

" يا شيخ براستی ميگويم ختم رحيق مختوم باسم قيم
برداشته شده خود را محروم منما " اشاره بآيه قرآنيه
يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ خَتَمَهُ مَسْك "

و در لحن نامه باب اعظم بر رؤسا معاندین خود از شيخيه
است قوله :

" و کتاب ختم فتحه و مالا یأذن لهم قرووه " الخ
مراد نامه سربسته ایشان است که بدست آورده بغیر اذن
گشودند و بانگ و غوغا در افکندند . و در کتاب اقدس است
قوله :

" قد زینت الالواح بطراز ختم فالق الاصباح " مراد آنکه
الواح فرسله بخاتشان مختوم است تامسون و محفوظ باشد .
و شرح سجع خاتمه‌ای ایهی در تاریخ نظم و الاحق تفصیل
داده شد از آن جمله است :

" دلیلی نفسی و برهانی امری و حجتی جمالی المنیر
و ایضا

" شهد الله لنفسه بنفسه بانى انا حى فى الافق الايهى
و اذا ينطق فى هذا الافق فى ككشيشى بانى انا الله لا اله الا
انا المقدر المتعالى المهيمن العزيز البديع "

و نیز سجعهای خاتمه‌ای باب اعظم و مرکز عهد اکرم در تاریخ
نظم و الاحق ثبت شد و

سجع مهر مرکز میثاق که بعد از صعود ایهی بنکار میبردند
" يا صاحبى الشجن " مأخوذ از آیه قرآن در قصه

یوسف و اشاره بدو مسجون یعنی پدر و الا گهر و پسر مهتر بود .
و در سفرنامه امریکا قصه گم شدن خاتم مسطور است و پسر از

آن باثر قلم خود بتصریح نام "عباس" یا "عبدالبهاء" یا "ع" معضی و مسجّل میکردند .

عربی اسم فاعل از خدمت است و خادم * (خادم) شهرتان بسیاری در الواح و آثار مذکور آمدند اشهر و اعرف از کل :

میرزا آقا جان کاش که ضمن نام آقا بیان شد و معروف بنام خادم الله نزد بهائیان بود و خادم ۶۶ امضاء میکرد چه از بغداد خادم حضور ابهی شد و بعنوان میرزا آقا جان شهرت یافت و کم کم در حسن خط و بلاغت و رشاقت انشاء فارسی و عربی و نبوغ عرفانی روحی راه اوج گرفت و کاتب مراسلاتشان گردید و در سنین ادرنه کاتب مخصوص روحانی و عرفانی گشت و کاتب وحی خواندند چنانچه آثار بسیارش بخطش یا بخطوط مستنسخین دیگر وهم مسوّه تند نویسش وهم بامضایش محافظت کرده موجود است و طرف مراسلات روحانیّه و علمیّه دینیّه معاریف اهل بها گردید و امضایش " آقا جان خ اد م ۶۶ " در آخر مراسلات باقی است و بعنوان خادم و خادم الله و عبد حاضر در آثار بسیار مذکور میباشد و برای نمونه از همه آثارش عریضه - مناجاتی خطاب بابهی در اوائل اظهار امر عظیم در سنین

متوسط ادرنه است که اظم ار ایمان خود و دعای در حق دیگران است تا بدست محرّفین بایی منحرف از ایمان نگردند قوله :

" بك يا محبوب فسبحانك اللهم يا الهی لا ذكر لك حينئذ باسماء احبتك الذين بقیتهم فی مدینتک (بغداد) ثم ابتلیتهم بهجرک و فراقک (مؤمنینی که حضرت بهاء الله در سفر برای اسلامبول همراه نبرده در بغداد بر جا گذاشتند) احب ان از کرم باسمائهم عند دلعة غیب ذاتیتک و جمال ستمحبوبیتک لیكون ذکرى من ساحتک علیهم بلیغاً و حقی من جمال محبوبیتک علیهم لیمعاً اذا اسألك یا الهی باسمک الامجد الامجد (حاجی عبدالمجید شیرازی) ثم باسمک الجواد الجواد (حاجی سید جواد کربلائی) الخ و بدین وتیره نام جهل و اندر را بنوع رمز و ثناء و تجلیل نوشت که از آن جمله است : " ثم باسمک الذی جعلته محمداً فی ارض التوراء (میرزا محمّد نوری) " و نیز " ثم باسمک الذی جعلته عبدك ثم باسمک الذی جعلته رسولك (آقا عبدالرسول قمی) " و در آخر است قوله :

" ثم اسألك يا الهی بکل کبیر و صغیر فی هذه المدینة

ان تُوِّدَ نِي بَكَرَامَتِهِمْ اِلَى شَمْسِ لِقَاءِكَ ثُمَّ تُوِّدَ هُمْ بِنَفْسِكَ
 اِلَى اَنْوَارِ دَالَةِ بِهَائِكَ بِحَيْثُ لَا يَحْتَجِبُونَ فِي هَذَا الْيَوْمِ
 بِشَيْءٍ عَنِ وُجْهِهِ ثُمَّ اَخْلَصَهُمْ يَا اَلِهِي عَنِ حُجَبَاتِ الْوَهْمِ
 وَالتَّقْلِيدِ لِيَسْتَشْرِقَ عَلَيْهِمْ شَمْسُ جَمَالِ اِحْدَيْتِكَ عَنِ مَشْرِقِ
 رَحْمَانِيَّتِكَ وَيَسْتَظْهَرُ عَلَيْهِمْ اَنْوَارُ لِقَاءِ كَيْنُونِيَّتِكَ عَنِ اَفْـوُقِ
 ضِيَاءِ صِدْقَانِيَّتِكَ ثُمَّ اَحْفَظْهُمْ يَا اَلِهِي عَنِ فِتْنِ سُدَّةِ السَّنَةِ
 الَّتِي اَظْهَرْتَ فِيهَا جَمَالَ مَحْبُوبِيَّتِكَ وَلَمْ يَعْرِفْ بِهِ اَحَدٌ مِّنْ
 خَلْقِكَ ثُمَّ اجْعَلْهُمْ يَا اَلِهِي ثَابِتًا فِي مَحَبَّتِكَ بِحَيْثُ لَنْ
 يَزُولُوا عَنِ صِرَاطِكَ مِنْ كُلِّ هَمَجٍ رِعَاعٍ وَلَنْ يَتَحَرَّكُونَ مِنْ اَرِيَّاحِ
 الْوَهْمِ وَالْاِخْتِلَافِ ثُمَّ اجْعَلْهُمْ يَا بِهَائِي فِي كُلِّ شَوْءٍ مِّنْ
 بَيْتِكَ وَلَكَ وَمَنْكَ وَالِيكَ رَاجِعُونَ *

ايضا قوله :

الهي در اين حين كه منجذب است روح قلبم بنظهورات
 انوار طلعت مقدس تو و منصعق است ستر كينونتيم از بدايع
 اشراقات جمال عز محبوبيت تو راجي و آلمم بسلطان عنايت
 حضرت بهائيت تو كه مشروب فرمائي مرا از خمرهاي مكرمت
 و لطافت خود بذكر احبائي خود و بچشائي مرا از زلاله اي
 عذب مرحمت خود بجز بيم بسوي اوليائي تو * الخ كه اظهر
 نهايت خضوع است نسبت باولياء و مقربين بارگاه كبريائي .

ديگر نامه اي است از ادرنه خااب ببايان اعراب عراق قوله :
 " بك يا مذكور بهم الله و تبريائه عليكم يا احبائه الله
 من الاعراب جميعا اسماء بانكم تتونون اشراحتا لله ربكم
 المنيعا بحيث يحترق من نار حبتكم كل الآفاق وتوقدون
 بنار الله الابهي كل من في سطرات عز رفيعا ولا يختلفكم شئسي
 بعد محبوبكم ولا تنتظروا الي احد دون مقصودكم كونوا كجبا
 القدرة على ارشاد امر قويا ولا يخدمكم البعد والفراق
 بل يشتغلنكم نار الاشتياق كفاران نار عشقيا ان يا ملا
 الاحباب من الاعراب تا لله اني لا اشتاق لقاكم بكل الاشتياق
 و ارجو وصلكم وقربكم في كل آن و حيننا فوالله كل اسماءكم
 الحسنی محفوظه في لوح صدري وانشره في كل حين
 واقروه في كل صباح وعشيا ثم اذكريه عند محبوبي ومحبوبكم
 في نصف الليل وفي كل بكور واصيلا واته هو يذكركم باحسن
 ذكر من عنده ويثبت اسماءكم في الواح القدس بقلم يا قوت
 جليلا فسوف تجدون ارياح الروح عن يمين الرضوان من
 قميص عز بهتيا و تحيون بذلك ارواحكم وتسررون ذواتكم
 و تفرغونكم و تفرحون بفرح دائم ازلي ابدت سرمدت صمدت
 قد متيا فلا تنسوا محبوبكم ثم غيبه جماله لانه ما ينساكم باقل
 من لمحة ويريد حضوركم تلقاء لقاءه ان تمشون بين يديه

بقدم صدق و فيا الخ

ونامه ديگر از درنه بسال ١٢٨٠ در بشارت و بيان
كيفيت ظم و عظيم الهى است قوله :

” قد كورت الا كوار ورت الا دوار ثم مضى زمن و اعماد
و قرون و سنين الذى لا يحصى عدتهم الا الله رب العالمين
و ظهرت فيهم رسل و مناهر و حقايق و نالعات و شموس
لا يخيط بعدتهم سوى الله القادر المقدر العليم
و كلمهن يناقن عن الله و يدعون الخلق الى الله على قسطاس
حق حتى الا كوار به ذا الكور العظيم و ختمت الا دوار به ذا
الدور المبين ان جاء الله بغيب ذاته و كنه باونه و جمال بهائه
و ارسل من عنده رسلاً على العالمين و انزل من عنده كتب
وزبر و بينات و رقا منيع كلمهن يحكين عن غيب جماله و طاعة
بهائه بحيث ما تنطق لسان العز بكلمة و ما وضع قلم الامر
على لوح القدس بحرف الالم ذا الجمال الدرى المشعشع
المبين الذى الى حينئذ قضى من ظم و ره عشرين من
التسنيين و ما عرفه احد من الاولين و الآخريين فلما ما عرفوا حين
ظهوره فى يوم الذى قامت قيامة الله بقيام الذكر الاكبر
الحكيم و انطوى يوم الامر و عد بلقائه فى التسع و نزل ذلك فى
كثير من كتابه القديم فلما جاء الله بوعد و ظهر غيب جماله

فى التسع (سال ١٢٦٩ سال اول ورود بيغداد) اذا
ما عرفه احد و جرت على وجهه سيوف السموات و الارضين من
الذين يعلمون باسمه فى كل حين و يحكون عن شمس آياته
بما تجلت عليهم باقل من رأس شعرة عن خلف سبعين الف
الف حجاب مبين فلما شهد اعزاز الثل و وجهه اذا بكى على
جماله بيباء تنزل اعراض العظمة فى غيب البقاء و تفأسر
قلب الاعلى فى ملكوت الجاه منين و مترجماله عنهم بكسل
الستروخرج عن بينهم و قرب بالمرء و غاب فى خلف الجبال
(كردستان) على وحدة عالم و لم يألج بحمالة احد
ولا يهرفه نفس و كان عن كل الا نثار لفي غيبته عظيم الى ان قضى
عن خفاء الله عن الذين وعدوا به اثنين من التسنيين
اذا تحرك خيط الامر فى سر السرير الذى كان مستورا عن
انظر المقربين و رجع بعد ذلك (مراجعت بيغداد) عن
غيب العما ببدايع امر قديم و كان ان يظلم ر عليهم جماله
تحت الحجابات و يشرق عليهم الانوار تحت السحاب لعل
يستعدون للقاءه به ذا الا نوار المشرق الكريم و مرقى ظم
جماله بابهم الظهور و ينادى باعلى النداء فى افو
الظهور باثنى انا الله لا اله الا الله سلطان العالمين ثم مرة
يخفى و يستتر فى سبعين الف حجاب من حجابات

امر منیع وكان فی غیب الاستار یرسل من نفحات الامر عن
سدرۃ عتر رفیع و یهب اریاح الروح عن رضوان القرب لعل
یقومن عن مرقد الغفلة ارواح المقدسین و یحترقون
حجبات الوهم حقایق العالمین ولكن لن یعرف بکل ذلك
احدٌ وكانوا الکل فی حجبات وهم غلیظ الی ان تم میقات ^{الله}
وجاء وعد الاخری فی تسع الثانی و کملت میعاد الامر
بالتمانین (۱۲۸۰) انما حتم الله بان یشهر جماله
فی هذه السنة ولولم یؤمن به احدٌ من العالمین و یطلب
بذلك کل الوجود من الغیب والشهود اجمعین فلما ظهر
عن وراء السراقات وتخلی علی طلعات باقل من رأس
شعرة عن انوار وجهه اللّمع انما انصعقن الکل ورجعن
الی الفناء و وقع زلزلة الامر علی اعراش عظیم و بذلک
وقعت فی الوجود هذه القضية الّتی انفطرت عنه کل
العالمین و انت شهدت و رأیت کیف رفع اعلام الانقلاب
فی ملکوت السموات والارضین بحیث انقلبتهم کل الاشیا
و تغیرت کل الدّرات ثم تبلبل روح القدم فی سرادق
غیب مکیں و ماسکن قوائم الوجود فی اقل من لمحّة عن
اضطراب قلوب الباکین و انت شهدت ما شهدت حیث
خروجہ عن مدینة العتر (بغداد) کیف یضجون

و ینوحون و یصرخون و ینبکون کل صغیر و کبیر ولكن انه هو
یعرف بان الذین یدعون حبه و یعاشرون معه فی کل حیث
والذین لم یرتد ابصارهم باقل من طرفه و ینظرون علی جماله
ببصر حدید کلهم یکذبون فی انفسهم بغیران یطلع به
قلوبهم بما غفلوا عن جماله من بعد و كانوا حیثئذ لمن
الغافلین و انت رأیت ما رأیت کیف فعلوا بهده و تشهد علی
ما كانوا حیثئذ لمن العالمین . . . الی قوله : فی هذه
الایام الّتی اشرقت شمس البهاء فی قطب سما نفسه المتاع
المنیع و انطوى سموات شمس الحقیقة کلهم بلمعة من بوارق
انوار وجهه المبین و ینادی عن تلقاء وجهه سانج القدم
فی وسط هذا الهواء الدرّی اللّمع بان یا شمس الحقیقة
فی غیب البقاء تالله هذا الوجه القدیم ان هذا عرش الجمال
قد ظهر سانج غیبه المنیع الخ ایضاً
" حبیب روح و جان امریدیع منیع مقدس از ذکر
و بیان است و منزّه از اشاره این و آن لم یزل این شمس
الهی باین نحو ظهور اجلل عظمی اشراق فرموده . . . .
جاناچه عرض کنم که چه موجهها در قلب این قلزم منیع بهیجان
آمدہ عنقریب ملاحظہ خواہی فرمود کہ چه جواهر محکمہ
متقنه و چه فلکهای عظیمہ مستحکمہ و چه سفینه های منیعہ

رفیعه که بر بحرهای عظمت سائر گشته اند و بیظمای عزجاری گردید هاند و بر قبه‌های قلزم قدر و لجه‌های یم غیب لنگرزده اند از اریاح فتنه و امتحان این امر معظم درین بحر بشکنند و غرق گردند تا که درین میان نجات یابد و از گرداب ممالک بساحل مقصود رسد . . . قسم بسازح طلعت مبارکش که کلّ الیوم در صعق امرند انشاء الله امید که آن حبیب کلّ را بعنایات روح محبوب از هوای هار و هم و تقلید مقدس فرموده در معارج قدس ابی ستماعد فرماید " الخ ایضاً

" الله ابی شمر البهاء قد ظهرا وتظهرت عنه جمال الغیب عن محزن السرا و ارفعت بذلك قناع السترن طلعة العما و بدت وجهة الاسرار عن سرائر الاسرى ثم تشعشعت عنه طلعة الثریاء فی غیب البقاء وتظهرت عنه نار القدس فی سدرة الشجرا وتشعشعت عنه شموس القدم و تجلیت علی افلاك العزّ بكلّ الانوار متنوّراً وقربت بها الساعات و انشقت الاقمار و قامت به نلّ القیامات و کلّ حشر مستعزاً و برقت منه انوار العزّ والانسر والبهاء و ظهرت فاران التارقی جبل الثلورا و ارتفعت به اکل الاعراس و ثم امتنعوا واستوى الرحمن علی عرش امرئ والقدر او -

تهتجت منه اریاح الروح عن مشرق البقاء و تموجت عنه ابهار النور واخرج الدررا وانك انت یا ایها الخلیل قرب بهذا النار ودغ روحك فيه لترى فیها جمال الله مظتهرا ثم أخذ منه قسماً تارو حك واستحرق بها كلّ الوجود من الغیب والجهر ا ثم كلّ من لا یقرب بهذا النار مستكبراً و معرض و یفرغه كا لحم المستفرا ثم الذین لا یؤمنون بهذا الآیات البدیع و اذا اتلی علیهم یعبرون وجوههم و یكونن مستخرا و لم یخف اجناحهم للمؤمنین من الذلّ و یستكبرون علی الذین فیهم من حبّ الله اثر اولئك ما آمنوا بالله ومظاهرة فی زمن ولن یؤمنوا حیثذ ولا فی یوم آخر ا و ذلك یوم یأتی من یظهره الله بسحاب النار و حوله ملائكة الامر بقوّة عزّ کبیرا و اناكل آتاه فی یوم لقاءه و حیثذ و بكلّ ما ینزل من عنده و آیات وزبر . ان یا اخی الخلیل قد سافرت من قبل عن بلدك وهاجرت الی الله ربك المحبوب الجمیل . . الی ان وقعت فی مدینة وقعة تشققت سموات القسدرة و تزلزلت ارکان عرش عظیم و اضطربت عند كلّ الارواح فی هیاكل البقاء ثم تبلبلت حقایق المقدسین و بكت جمال الغیب فی سرادق العظمة و ضجت كلّ الطلعات فی سرائر ستر مکین و صرخ كلّ الوجود من الغیب والشهود و بکتن كلّ

الذرات بدوع حرميين فوالله قد جرى بحور الدم عن عيون
اهل ملاء اعلى وعن ورائهم كل الارواح في رفارف البقاء وكل
الكينونات والذوات من هوية وغيب وقدر وحق قديم
فياليت اخي كنت حاضرًا واشهدت ذلك البلية العظمى
وبكيت مع الباكين ثم صرخت مع المستصرخين وقضى سنة و
عشرين يومًا في هذه المصيبة الاعظم الذي قضى كل آن منه
سنة وعشرين الف الف كورًا من اكوار الله الباقي الازلي الابد
السرمد القديم بمالم يسكن نفس الله القديم عن بكاء
الباكين واضطراب المقدسين وضجيج المعزبين وقد احصى
الله بغيبه كل حين من هذا الاكوار دهور الاولين والآخرين
الى ان نقل روح الرحمن عن مدينة السبحان في رياض
الرضوان بعز وشموكة وجلال وجمال وكبرياء وبهاء
وسلطان مبين وبقي في الرضوان اثنا عشر ليالي واثامًا
فيه من الساكنين وكان ان يحضرون بين يديه في تلك
الايام كل الطلعات عن رفارف غيب منيع وكل الكينونات
والذوات عن حقائق سر قديم وكل الهياكل والارواح من
الانبياء والمرسلين وكل من سكن في المدينة عن كل صغير
وكبير الى ان خرج عن الرضوان بطراز تحيرت عنه عيون
ملاء العماء وتولت افئدة ملاء العالين . . . . .

وما عرفوهم احد من ابا حاجبتنا الا وهام عن جمال قدس منير . . .
حتى انتهى منازل القدس مقامات الانس في هذا التفرا الاعظم الجليل
وورد جمال العز الى ساحل بحر عظيم (سامسون بساحل
بحر اسود) ونزل في ذلك المقام الاجل الاعز الرفيع على
شأن ما يبلغ اليه حقائق البالغين وظهر منه طراز الله في
عرش الاعراش كبرياء منيع وتوقف في هذا المقام سبعة ليالى
وايام عظيم وكان ان يحضربين يديه في كل حين جنود
الامر مع ظهورات منيع وانه يظهر جماله في كل ساعة بطراز
من طراز الله القديم الى ان حضر سفينة الروح وركب عليه روح
الاعظم وحوله ملاء المهاجرين وحرك السفينة على وجه
البحر الى ان وصل الى ساحل شهر عظيم الذي اشتهرت
اسمه بين العالمين (استانبول) . . . ونزل روح الاعظم
عن سفينة القدس في غايق عز لطيف وسير شطر البحر الى
ان نزل على ارض العماء واستقر على مقام محمود منيع
متوجهًا الى البحر و ملقيا عليه آيات العز بنغمات روح
خفى الى ان اتوا رفرقا من قطعة ياقوت لميع واستقر عليه
شمس القدم . . . الى ان نزل في بيت عالي متعالى رفيع
. . . وكان في ذلك العرش الرفيع والكرسى المنيع بهذا
الحزن العظيم في ايام جديد ثم بعد ذلك تجلى على

بقمة العما والسدرة الابهى على قبة طور منيع في رأس -
جبل جليل وكان متجلياً على هذا الجبل في اشهر قدس
جميل وكان ان يكشف في ستر السّر براقع السّر بالاسرار
المقتع والسطر عن جمال بدع مبين . . . اذا حرّك خيوط
الامر في سرائر الاسرى مرة اخرى بصعود روح العزّ عن
هواء القرب الى هواء بعد منيع . . . كما قضى بمثل ذلك
طبّقاً بالطبق على نقطة اولى سلطان الاولين والآخرين
و مالك ملكوت الهويات ومليك لاهوت العما ات اجمعين
فلما اشرق شمس الهويّه وغيب الصمديّة في ارض منيع وسمّى
بابوشهر بين العالمين ويليق بانه يكون سلطان ممالك
الوجود من شرق الغيب الى غرب الشهود لانه كان اول
شهر تجلّى الله عليه وظهر فيه بانوار ذاته القديم فلما ظهر
الاشراق عن مشرق القدم من هذا النير الاعظم فقد جرى
القضاء بخروجه عن تلك الارض الى ارض الغاء ساحة عسّز
رفيع اذا ظهر بطراز اجلى رغماً لانف الذين هم يريدون
ان يطفئوا انوار القديم . . . الى ان ظهر حكم القضاء
مرة اخرى بخروج غيبه الاعلى وطلبه السلطان بان يلا قوه
ويشهدون امره وكانوا في السر لمن الماكرين ومكروا ويخدعوا
الى ان حبسوه في جبل ماسمع اسمه احد ولم يكن مشهوراً

بين الناس وجملوه في هذا الجبل لس السالكين . . . الى ان
اشتعلت فاران الحسد في قلوبهم وقضوا بان يسكن فسي
جبل اخرى ويقطعون عنه ارجل السالكين . . . الى ان وقع
ما وقع . . . وغفلوا عن ذلك بانه يظهر عن افق الابهى
ويقتل الكّل ويرفع امره ويظهر برهانه ولو يكرهونه كل من في
العالمين فلما عرج الى غيب العما رجع باقل من طرفة
بجمال ابهى وظهر بهذا الوجه الدرّي الاسنى باسم بهى
منيع فلما يريد ان يظهر هذا الكنز الاعظم المستور الخفى
اذا قضى عليه بمثل ما قضى له الاولى من قبل كما انه خرج
عن ارض الباء الى الغاء وكذلك اتّخ من ارض الطاء
الى ارض الباء . . . وكما انه بعد ذلك طلبه السلطان
عن ارض الف وسكنوه في جبل الميم ثم اخرى مرة بعد
اخرى عن ذلك المقام وحبسوه في جبل الجيم كذلك بعدما
ارتفع امر الله في شطر العراق فعلى اعلام النفاق ورايات
الشقاق وطلبه ملك الذى سقى بعزيز وكذلك اخرجوه عن
المدينة وسكنوه خلف القاف في هذا الجبل العظيم الذى
لن يصل اليه اطيّار قلوب المقرّبين . . . فلما نزل جمال
الاعظم في هذا المقام انقطعت عن الوصول اليه طرق اهل
البقاء وسد المنهج على حدّ الذى لا يخرج النفس عن

انفس المقدسين . . . وكان ان يسير في مناهج الحزن على
شأن الذي لم يطلع به الآ نفسه المغموم الحزين الى ان قضى
ثمانية اياماً على عدد اسمه المحبوب البهت . . . اذ انزل
المحل كما نزل روح الاعظم في جسم ضيق صغير وورد في
محل الذي لن يدخل فيه ذي اضطرار غريب . . . وبقوا
في هذا المقام خمسة ليالي و اياماً الذي قضى كل آن منه
خمسين الف دهوراً وسنين . . . اذا نزلوا بيتاً اهل
سرادق الرفعة و جلس على محفل الانس سلطان العز بذل
عظيم وكانوا في هذا المقر ليالي و اياماً ما كانوا فيه آمنين
الى عن شدة الاضطرار و ضيق المكان شهدوا بيتاً اخرى
لعل يكون فيه لمن المستريحين وكان ذلك اشد من الاولى
والاخرى من ضيق وبرر . . . فهاجر بنفسه المنيع كما قضى
ذكره من قبل و مضى عن ميقاته اربعة اشهر (در اسلامبول)
. . . وبذلك نضجت بنية الوجود و قابل الامكان بان ينفع
فيه حينئذ روحاً من راحة الله العزيز المنيع فلما استقر
جمال الغيب بذاته على نقطة الحزن (ادرنه) بمساحة
احاطة بحور البلايا من هياكل امر بديع اذا انطق بكلمة في
سرسره تحت لسان قلبه و نفخ بهذه الكلمة روح في نفس
الامر وظهر الامر بالامر و اقام الامر على مقامه وكان الامر من

كل هذا المقامات لفي غفلة مبين وكان مستورا في سر الغيب
. . . وقضى من نفخ الروح في هيكل الامر ثلاثة اشهر معززا
من شهر الله الجميل اليسيع فلما تم اربع الاولى و كمل
ثلاث الاخرى و انشأ خلق البديع فتبارك الله احسن الخالقين
الى ان وصلت الايام بيوم الذي ظهر بعث تلك اليوم ذات
العلق المتعالي الاعلى القديم وكان ذلك في شهر الله الذي
سقى بجمادى . . . اذا تم لما اراد ان يظهر طلعة الاولى
بجمال الاخرى و يكشف نقاب الاعلى عن وجهه الابهى
و ظهرت عن مخزن الغيب بطراز الروح بين العالمين اذا
حرك خيط الاعظم مرة اخرى وكان ذلك اعظم من الاولى
و بخروج روح الاعظم عن مدينة قدس منيع اذا انغطرت
قلب محبوبيته في سرسره و بكت دموعه القدس على وجهه
المنيع لحزن الذي يريد ان يظهر هذا الوجه اللطيف
بين الغافلين الذي غفلوا عن طلوعته في ايام الامرو ما عرفوه
يوم الساعة ولن يعرفوه حينئذ و ما يريدون ان يعرفوه في ابد
الآبدية و لو يظهر عليهم في كل حين بالف الف تجلى من
تجلياته المنيع مع ذلك صبر في نفسه المنيع كما صبر من
قبل في سرسره بمالم يحط بصبره ذات المحيط في سرمد
الذات و ازل كينونته القديم فلما ثبت حكم القضاء بالامضاء و

طلع جمال الله الابهي مسرًا الى هذا المقام في خلف
قاف ممتنع منيع وقضى عن حمل الامر ثمانية وثمانين الف
الف دهرًا من دهور الله الابد القديم في ثمانية اشهر
متباهيات من شهور الله البديع الربيع المنيع وانتهى
شهور الامر عن جمادى الجمال بالرجب الجلال وقرب
ساعات الامر بان ينشق قمر البقاء ويظهر شمس غيب لميع فقد
صم في هذا الشهر كل الأذان كما سقى هذا الشهر بهذا
الاسم بما لا يسمع نداه الامر كل ذى أذن سميع . . . سرما
قالوا من قبل ائمة عال الفرقان بربوات الروح في هذا
الامر بين العظيم بان العجب كل العجب عما وقع بين جمادى
ورجب وهذا من وقع الذى ظهر عن مخزن سر الله في جمادى
الستر ورجب الامر بسر سر عجيب فاشهد يا اخي بان فسى
تلك السنة التى طلعت عن افق الثمانين قد اخذ الروح
عن الاولين والآخرين ثم بعد ذلك نفخ روح البديع
في هياكل الممكنات اجمعين . . . الى ان اتصل الشهر
بشهر الله الاعظم المتعظم العظيم الذى سقى بشعبان
لان فيه انشعبت بحر الله الاعظم القديم . . . وذلك
شهر عظمة الله قبل قدم القدم . . . لان في هذا الشهر
قتل هيكل السبحان واستشهد غيب الرحمن وصلب هوية

الله الممتنع المنيع ثم بعث في هذا الشهر وطلع رأسه
عن رداء الغيب بجمال مشعشع بهيئ المبع فلما غاب شجرة
ذات الله في ذاتها وقعت في سبيل ربها بجمالها فى
جلالها لحن جمالها الابهي اذ ارتفعت رأسها باقل من
لسمحة عن اصلها القديم وانطقت بانى انا الله لا اله الا
انا الاعلى الاعلى طلعة الستين واتى انا الله لا اله الا انا
الابهي الابهي جمال الثمانين . الخ
و در نامه ديگر :

"فيا بشرى لهذا الروح مهابت عليه حينئذ من ارياح
عز بهتها فلما هبت حينئذ انفاس الرحمن عن نفس الابهي فى
قدس البقاء ومرت على فردوس روحك باسرار الخفا . . . الى
قوله : اى سانج روح قسم بروح محبوب كه قلم امكان ولوح
اكوان احصاى اظهار عنايات والطف حضرت سبحان را -
درين حين كه بآنروح مبين سبقت گرفتنتواند . . . فداى
آن جوهر روح شوم اگرچه مفارقت آنروح روحانى ارکان اين
جسد فانى را متفرق نموده ولكن باز بهبوبات ارياح معانى
كه از نفس سبحانى بان نفس قدسى ميوزد باز اين روح افسر
بحيات بديع فائز ميگردد وبذکر قرب وصال در بحبوحه
بعد وفراق متذکر ميآيد ولكن انشاء الله همچو اميد هست

که بعد و فراق ظاهری آن سازج قُرب جمیع دور افتادگان
 حقیقی را بشاطئی قُرب معنوی رساند و همه محرومان ابدی
 را در حرم قدس ابهی مشرف فرماید کَلْ ذَلِكْ مَقَاعِنَ عَلَيْكَ
 فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَرِقَاءَ الْقَدَمِ فِي هَذَا اللَّوْحِ الْاَعْظَمِ مِنْ قَلَمِ
 قَدَسٍ بَهِيًّا *
 و دیگر از آثار قلم انداز هر جوش و خروش متعاج عرفانی
 و پراز سوز و گداز عشق ایمانی و تأسّف از غفلت بابیان
 نسبت بظهور ابداع ابهی و لوح امنع اوفی است قوله :
 " افيا جمال المحبوب قد ارسلت قميصك المنيع منك
 اليك وانت بروحك فانشق روائحك المكنونة فيه لان غيرك
 لن يقدر ولن يستطيع ولو يستشق في ازل الازال بروح قد
 عزيا ان ياغيب الغيب في البقاء فانشق رائحة البهاء عن هذا
 القميص الدرّي الثوراء الذي قد كان روح الايمان برائحة
 منه مخلوقا ان يا جوهر الاحديّة في العماء بشر على
 المهجورين في برالسنا بهذا القميص الذي كان بيدن الله
 مسوحا . . . ان يا مدينة فانشقى هذا القميص في زمن التي
 كانت على ازليّة الله مقدوما . . . وما بقى فيك من نبيروح
 و كلبهم باعوا يوسف جمال الله باثمان بخير معدودا الخ
 و از جمله نوشته های بسیار غلیظتر که برتد از لیبها نوشت قوله :

" هو الظاهر المقتدر العزيز الابهي هذا كتاب من
 خادم الرحمن الذي سمي بعبد الله واشتهر بأقا جان
 الى الذين هم انقطعوا عن ظل الشيطان (از لیان بهائی
 شده) و تمسكوا بعروة الله العزيز العنان ليكون ذكرا
 للموحدین ونورا للعارفين ونارا للمفلّين و سيفا للمشركين
 و تذكرة للآخرين براولوالبصر واولوالنظر معلوم بوده كه
 چندی قبل كه جمال الله منفردا در بیت ساكن بوده (ایام
 تنها نشینی حضرت بهاء الله در ادرنه) از میرزا
 حسین متولی قمی بعضی ذکرها شد لذا کلیم عزّناؤه
 محض عطوفت و مهربانی بشخص مذکور مکتوبی مرقوم فرمودند
 فوالله الذي لا اله الا هو كه بكمال مرحمت و شفقت و سازج
 رأفت خواستند اورا متذکر فرمایند چه كه احدی از اهل بیان
 مطلع برین امر نبوده تلطفاً لنفسه از بعضی امور حکایت باو
 مرقوم فرمودند كه شاید از ظلمات و هم وضلالت بنور تقوی
 و هدایت مستنیر شود و در آن مکتوب تفصیلی از اخوی خود
 مرقوم فرموده بودند فوالله جز هدایت او مقصودی نداشتند
 و بعد خبر رسید كه میرزا حسین مذکور بمبئی رفته السی
 ان انتهت الايام بهذه الايام و این عبد خادم با صد هزار
 حزن و نوحه و ندبه و ناله ساكن بوده كه شخصی آمد و نوشته

سر بسته باین عبد دار ملاحظه نمودم که اسم مبارک هیکل
امر جل جلاله بر روی مکتوب نوشته از این هتک کبری مطلق
شدم که لابد این مکتوب از یکی از معرضین بالله است لذا
سر آنرا گشودم ملاحظه شد که در جواب حضرت کلیم عز ثناؤه
بقلم غلیه و مدار بغضیه و انامل شرکیه کلمات جعلیه جعلیه
شخص مذکور نوشته . . . تا آنکه مکتوب آن مرد و مظهر
نمرود الی آخره ملاحظه شد . . . حضرت کلیم تفصیل
خروج اخوی را از عراق عجم بعراق عرب نوشته اند . . . و در
مقامی دیگر اعراضاً عن اللہ و اعتراضاً علیه نوشته که نقطه
اولی فرموده که آن شخص باید غلیان نکشیده باشد و زمان
شیخ مرحوم راهم ادراک نکرده باشد بگوئید ای مشرک بالله
آن نفسی را که تو الآن من دون الله حق میدانی از کجا بر
تو معلوم بوده که غلیان نکشیده و در زمان شیخ نبوده در
ارض طاء مباشر غلیان مجلس او بوده اگر چه این عبد نبوده و
ندیده و لیکن از کسانی که با او بودند در ارض طاء از کسل
شنید نام و میگفتند که بسیار هم میکشیدند در بغداد هم
هر وقت پیش ابن الوسی و قهوه میرفت که بیت اجاره کند هم
قلیان میکشید و هم قهوه میخورد از ابن الوسی سؤال نمائید
. . . . . انت الذی هاجرت من ارضک الی سقی بالقسم

الی ان دخلت فی جنود اللہ و اتصلت معهم فی مقر السدی
سقی بالطبرسی و کان فیہ جمال قدس منیر الذی سَمَّی
بمحمد قبل علی فی ملکوت الاسماء و بالقدوس بین ملائیکه
و کنت معهم الی ان بدلت الامور و احاط الظالمون جنود الر^{حمن}
وانت لما رأیت ضعف احبائه اللہ علی الظاهر و قلة انصارهم
فررت عنهم و هربت منهم و اتصلت بجنود الشیاطین الالعینة
اللہ علی من ظلمهم علی اللہ و حارب و عده و جادل به و کفر
بآیاته و اعرض بماعنده و جعل من حزب الشیاطین فواللہ
بفعلک بکت السموات و الارض و اضطربت قلوب الموحدين
الذینهم کانوا فی هناك و انت کنت غافلاً عن نفسك و مسروراً
بفعلک و ما فعلت کذلک الا لتخلیص نفسك الخبیث و هذا اول
ضرب و رد منک علی اللہ و اصفیائه و اودائه و اخلائه و امنائه
و کنت مع المشرکین الی ان استغلب جنود الظلم علی الظاهر
علی جنود اللہ المقدر العزیز القدر و قتل المشرکون
بعضهم و جعلوا اساری بعضهم و انت ما اکتفیت بما فعلت
یا ایها المشرک باللہ و المعرض بآیاته و المحارب بنفسه الی ان
اردت ان تبرئ نفسك من اللہ و حبه و رضائه قمت بالظلم الذی
استحیی ان اذکره و تستحیی الممكنات ان تسمعن فواللہ
بکت من ظلمک اهل سرادق الخلد و انت ما استشعرت فی

نفسك وكنت من الغافلين ان يا خبيث أهذا وفائك فسي
 ايمانك ربك اواستقرارك على سرير الحب فاق لك وبامثالك
 . . . تا آنکه بعضی از آن نفوس را ناس خالص الله رها
 نمودند و بارض خود راجع شدند و بعضی هم از دست مشرکین
 بین راه فرار نموده بدیار خود رفتند . . . از جمله جناب
 ملا محمد صادق که الآن در مشهد تشریف دارند و جناب
 میرزا محمد . . . آقا میرزا حسین که بعد که ملاحظه نمود که
 کار باین قسم شده در حضور مشرکین بین یدی حضرت قدّوس
 روح ماسواه فداه حاضر شده و محض آنکه بر مشرکین ثابت
 کند تبری خود را از حق فعلی را مرتکب شد که این زبان
 عاجز است از ذکرش تا آنکه نفس پلیدش از قتل نجات یافته
 او را بطهران فرستادند و بعد از ورود در طهران مجدداً
 اظهار ایمان نمود لاجل ظهور کفر آخر " الخ
 و در رساله دیگر قوله :

" بسم الله الاعز الرفع الابدع الابهی هذا کتاب من
 هذا العبد الحاضر لدی العرش الی الذینهم آمنوا بالله و
 عصمهم عن قواصف الافتتان و عواصف الامتحان واستقروا
 قلوبهم عن ریب الذین کفروا بالله و کانوا من المشرکین . . .
 معلوم احبای الهی بوده که اینعبید در حینی از احمیان
 در ظل رحمت ربی العزیز المنان مستریح بودم که مکتوبی

مهور وارد و چون ختم آنرا گشودم ملاحظه شد که نفسی
 از معرضین بالله الذی ستمی بمحمد جعفر و جعل الله
 ظاهره عبرة لعباده المتنبهین بساحت اقدس ارفع اعلی
 معروض داشته و این عبد برداشته و گشودم و تمام آن مفهوم
 گشت " الخ

و در یکی از آثارش خطاب باقا جمال بروجردی است قوله :
 " حال باید بعضی از الواح که خارق طنون و اوهام
 است جمع نمود از جمله مکتوبات عبد حاضر که بطراز بیان
 رحمن مزین است بسیار بکار میآید چه از هر قبیل در آیات
 و بیانات الهی نازل باید جمع نمود " الخ

و بعد از صعود ابهی غصن اعظم و پیرا بنخانه خود بعکاً برد و
 او قرب پنج سنه در آنجا اقامت نمود و دم بمخالفت نزد تا
 آنکه بسال ۱۳۱۴ هـ ق در مجمع عمومی بهائیان برای سال
 صعود باقامه داعیه و مقام خود در محضر ابهی و بر علیه
 غصن اعظم صحبت کرد و از آن پس خادم در روضه اقامت
 داشت تا بسال ۱۳۱۶ درگذشت و تفصیل احوالش در
 ظهور الحق ثبت است . و در بیانات شفاهیه مرکز عهد
 و میثاق در حیفاً بسال ۱۹۱۹ میلادی در حق وی چنین است :
 " آقا جواد خادم باشیخ سلطان عرب بود در آنوقت

میرزا آقا جان نبود این شخص رفته بود طهران بقصد
کشتن ناصرالدینشاه و خودش را در زمره عملها بیرون
آورده بود و تصادف هم کرده بود بعد آمد در بغداد
مشرف شد و خادم شد . . . در اواخر ایام مبارک یک نفر
از احباب سؤال کرده بود از میرزا آقا جان که الواحاتیکه
از قول خادم است از جمال مبارک است مشارالیه جواب نگفته
بود جواب مثبت نداد باین واسطه احباب برضد او قیام
کرده بودند اینوقایع در وقت نگاهت مبارک بود من آمدم
دیدم احباب دو دسته شده اند یکدسته بریاست نبیل
و یکدسته بریاست عیال آقاسید علی افغان و سخت با یکدیگر
معارضه میکنند من بآنها توپیدم و گفتم خجالت نمیکشید
در وقت نگاهت مبارک دسته بندی چه معنی دارد و همه را
متفرق کردم بعد مادر میرزا محمد علی آمد و ذکر کرد که
میرزا آقا جان حضور مبارک جسارت کرده و گفته که من پیش از
حضرت اعلی برای شما زحمت کشیدم و قدر مرا نمیدانید
جمال مبارک خیلی مکدر شده بودند من رفتم توی اطاق
میرزا آقا جان و گفتم تو چقدر بد بخت هستی بعد از چهل
سال زحمت میخواهی عظم خودت را ببری چقدر توانا دانی
هستی بعد سه مرتبه رفتم در حضور مبارک شفاعت بخواهم

و بیای مبارک افتادم فرمودند پاشو تا اینکه صعود واقع
شد و در خانه من بود کاری بکارش نداشتم آخر الامر بخط
خودش نوشت بایران که جمیع مطالبی که از قول من نوشته
شد از بیانات جمال مبارک است . . . در آنوقت میخواست
چیزی بنویسد کاغذش را اول حضور مبارک میآورد بعد بایران
ارسال میداشت میرزا آقا جان از ابتدا با میرزا محمد علی
در نهایت بغض بود بعد کم کم دوست شد و نوشتجات
راتوی قابلمه ببهانه پنیر خریدن میبرد و گمان میکرد من
نمیفهمم بعد پنیری که خریده بود میآورد بمن نشان
میداد مدتی گذشت میرزا آقا جان گفت میخواهم از منزل
شما بروم من چون خیلی از اطوار او در عذاب بودم گفتم
فی امان الله و حفظه رفت و با حضرات رفیق شد مدتی
مشغول تخذیش از هان بود بعد کفن بگردن انداخت
و علم مظلومیت بلند کرد من ابداً اعتنا نکردم آخر الامر یک
روز درب دکان نجاری بودم آمد و گفت ناقضین میگویند که
مقام اعلی را نمیگذارند شما درست کنید ولی من گفتم درست
میشود برای اینکه در تورات مذکور است که غضن الله بیست
را بنا خواهد کرد هیچ جواب ندادم و ابداً اعتنا نکردم
مدتی پس از آن رفت و منزوی شد و میگفتند مکتوب توبه نامده

نوشته و پیش آقا سید علی افغان فرستاده بود که پس از مرگش
بمن داده شود بعد از فوتش کاغذ را خواستم گفتند
چیزی نبوده " انتهی

و نیز از ایشان خطاب بورقا در شأن وی چنین مسطور قوله:
" در خصوص جناب خادم مرقوم نموده بودید لیس
لاحد ان یتکم بحقہ شیئاً و علی الکل ان یشتملوا بنسار
محبۃ اللہ جناب روح اللہ و اخویش را تکبیر برسانید
والبہاء علیک ع "

و در ذیل نام طبس و آقا و عبد و ناعق ذکری از واست :

(خاسرۃ)
در خطاب وصایای عهد :
" و وحوش خاسرۃ " و حشیان هلاک
کنند ه

(خاشع)
اسم فاعل از خشوع بمعنی خاضع

و متواضع . در لوحی و مناجاتی :

" ثم اجعلنی طائفاً حول رضائك

و خاضعاً لامرک و خاشعاً لاحتبائك " الخ

در مناجاتی از حضرت عبدالبہاء است :

" انا جیک بقلب خافق " دل لرزان

طہان

(خافق)

ترکی بمعنی شہنشاہ و در عرف فارسی
(خاقان) تجلیل فتحعلیشاہ گشت . از حضرت
عبدالبہاء در رسالہ " سیاستہ است

قوله :

" واقعہ " ثالثہ در زمان خاقان مغفور بود "

و در مقالہ " سیاح قوله :

" از جطہ تعہد شفای پای خاقان مرحوم " الخ

بر محمد شاہ اطلاق گردید

(خام - خامہ)
فارسی قلم نوشتنی . در لوحی است
قوله :

" و بعد از عروج روح فائز میشود

بآنچه کہ آمہ و خامہ از ذکرش عاجز است .

ایضا قوله :

" امروز آفتاب گفتار یزدان از افق سما خامہ بیسان

شرق و لائج "

در متداول فارسی از اصل ترکی لقب

تجلیلی زنان بجای بانو و خاتون گردید
(خانم)

و خانم نام و شهرت دخت ابہی بود

کہ زوجہ " میرزا مجد الدین بن میرزا موسی کلیم شد

در قرآن است :

" کانتهم اعجاز نخل خاویة "

(خاویة)

وقوله :

" فتلك بیوتهم خاویة " بمعنی شاخهای فرو

ریخته خرما و خانه های بر افتاده و منهدم . و در لوح

بناصرالدینشاه است :

" سقفوفهم الخاویة " یعنی بامهای افتاده و منهدم شده

و در رساله مدنیّه است :

" والأشجع بی نور هر چند بلند و قطور باشد حکم اعجاز

نخل خاویه و خُشْب مستندة داشته " یعنی ملاً نماهای

ضلال و گمراهی مانند شاخهای ریخته خرما و چوبهای

ستون و تکیه قرار داده شده اند .

در لوح حکما " در حق کشور یونان

(خَبَا) است قوله :

" خَبَّتْ مصابیحها "

و در خطاب و مناجاتی است قوله :

" قد خَبَّتْ یا الهی مصابیح الهدی " الخ یعنی

خاموش و نهان شد .

عربی پرده ستر و عصمت . و در لسیح

هودج که شمعای ذیل نام صامسون

(خِدر)

ثبت است قوله :

" تلك آیات ظهرت فی خِدر البقاء " الخ

که بظاهر کجاوه و هودج سواری آنحضرت مراد میباشد .

عربی بمعنی دختر متولد قبل از وقوع

(خدیجه) ولادت است و نام زوجه محترمه پیغمبر

بود و عدنانی از زنان بآن نام در آنساز

این امر مذکورند از آنجمله در لوحی است قوله :

" بنام محبوب عالمیان ای امة الله حمد کن خداوند

یکتا را که ترا نوید فرمود . . . و در ایام ظهور جمیع پسر

اعراض و اعتراض نمودند بگر نفوس معدوده مذکور ه

و از اما خدیجه کبری باین شرافت عظمی فائز شد چه کدر

حین بآسا و ضرا ثابت بلکه شاکر مشاهده گشت هنیئالها و

مریئالها و از کسانی است که از اثمار سدره منتهی مرزوق

شد و از سلسبیل بقاء آشامید طوبی لها و لکل امة احببها

واقبلت الیها و نطقت بثنائها " الخ